

DIRVA

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

6907 Superior Avenue, Cleveland, Ohio, 44103. Telephone: 431-6344

XLIX

Balandis — April 17, 1964

45 Nr.

ILIUSTRUOTOS TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

CHRUŠČIOVO 'MIRTIES' PROGA

GANDAI APIE TARIAMĄ CHRUŠČIOVO MIRTĮ PROVOKUOJA SPEKULIACIJAS APIE TO ŽMOGAUS ĮNASĄ Į PASAULIO ISTORIJĄ. — ATSIDURĘS PRIEŠ MARKSO BEI LENINO NENUMATYTĄ ATOMINIO KARO GRESMĘ, CHRUŠČIOVAS GRĮŽO PRIE NACIONALINĖS POLITIKOS, NORS TAI IR REIŠKĖ SMŪGĮ KOMUNIZMO IDĖJAI.

Vytautas Meškauskas

Šį pirmadienį vokiečių telegramų agentūros paskleisti gandai apie tariamą Nikitos Chruščiovo mirtį privertė daug žmonių pagalvoti ir pasvarstyti dabartinio Kremliaus valdovo įnašą į pasaulio istorijos raidą. Juo labiau, kad tie gandai sutapo su Nikitos 70 metų sukakties išvakarėm. O tokio amžiaus sulaukęs žmogus paprastai yra jau linkęs pasitraukti į vienokį ar kitokį poilsį. Tiesa, pasitaiko išimčių, kaip pvz. Konradas Adenaueris, tačiau jos nepakeičia fakto, kad šiaip ar taip Nikitos valdymo metai eina prie galo. Ir labai galimas dalykas, kad tas 1894 metų balandžio 17 d. Kalinovkos kaime, Kursko gubernijoje, gimęs žmogus, nuo 18 metų priklausęs komunistų partijai, į istoriją įeis kaip komunizmo "graborius". Tą

priekaištą jam jau kuris laikas daro kiniečių komunistai.

N. Chruščiovas yra praktiškas žmogus, sugebėjęs padaryti karjerą Stalino laikais ir jau 1939 metais patekęs į komunistinę viršūnę — politinį biurą. Staliniui mirus jis tapo visagaliu pirmuoju partijos sekretorium ir iš to posto nugalėjo visus varžovus į Stalino įpėdininkystę — 1958 metais jis tapo ir Sovietų Sąjungos ministru pirmininku.

Stalino laikais Sovietų Sąjunga dar nebuvo pasaulinė galybė. Tiesa, ji sudarė rimtą grėsmę savo kaimynams, tačiau Stalinas jautė, kad jis negali įsileisti į totalinį karą ir jį laimėti. Už tai Korėjos karo metu Stalinas buvo labai nusigandęs, kad jo apsiskaičiavimas su prezidento Trumano steigimu ryžtu gali privesti į priekapituliacijos. Deja, jo baimė tada pasirodė be pagrindo, nuotaišos Vakaruose kalbėjo jo naudai.

Chruščiovas pasirodė drąsesnis už Staliną. Tai įrodė jo sienu Berlyne ir avantiūra Kuboje, į kurią Stalinas niekada nebūtų įsileidęs. Toji avantiūra buvo tik todėl įmanoma, kad Chruščiovas savo dispozicijoje jau turėjo atominius ginklus ir priemones jom į talkinius nugabinti, kurių Stalinas dar neturėjo. Iš kitos pusės, tie ginklai pakeitė ne tik vakariečių, bet ir pačių sovietų galvoseną.

Buvęs britų premjeras Haroldas Macmillanas Chruščiovą apibūdina kaip pirmą sovietų valstybininką, kuris suprato, kad Karlas Marxas buvo "priešatominis" žmogus. Iš tikro tai anksčiau suprato Chruščiovo varžovas Georgij M. Malenkov, kuris 1953 metais pareiškė, kad atominis karas gali sunaikinti ne kapitalistinį, bet ir socialistinį pasaulį. Chruščiovas tada Malenkovui prieštaravo, teigdamas, kad nuo atominio karo žingsnis tik kapitalistinis pasaulis. Bet vėliau, teisindamas savo dalinį nusileidimą Kuboje, Chruščiovas jau pradėjo aiškinti kitaip. 1963 m. sausio m. jis Berlyne nupiešė atominio karo baissias pasekas ir pabrėžė:

"Negali būti jokios abejonės, kad atominis karas, pradėtas imperialistinių maniakų, palaikytų kapitalistinę sistemą išperiančią karus. Bet ar socialistiniai kraštai ir socializmas apskritai ką nors laimėtų iš pasaulinės atominės nelaimės? Tik žmonės, kurie sąmoningai užsimerkia prieš faktus, gali taip galvoti".

Iš tokios galvosenos jau logiškai išplaukė ir paskutinis Chruščiovo teigimas jau šiais metais Vengrijoje, kad guliašas svarbiau už revoliuciją.

O tai yra atsisakymas nuo Marksizmo - leninizmo, nes kapitalistinėse šalyse visados daugiau guliašo. Žinia, kiniečių komunistai, kurie Chruščiovui prikiša kapituliaciją prieš kapitalizmą, iš tikro patys varo dar atsargesnę užsienio politiką negu sovietai. Iki šiol jie ne tik neatsiėmė Hong-Kongo, dėl ko nebūtų jokio karo, bet ir toleruoja Portugalijos koloniją Macao! Žinia, jie turi tokiai laikysenai tam tikrų išrokovimų. Žodžiu, tame tariamai ideologiniame ginče slėpt Rujos ir Kinijos valstybiniai, o ne pasaulio komunizmo interesai.

Reikia tačiau neužmiršti, kad Chruščiovas, atsisakydamas nuo atominio karo minties, laiko "teisėtai" išsivadavimo karus, žinoma, jei jie vyksta ne pačioje sovietų ar jų satelitų teritorijoje. Jis juos mieliai kursto ir netiesiogiai dalyvauja, tačiau saugojasi, kad jie neišsiplėstų į totalinį karą.

Išvadoje tenka pasakyti, kad Chruščiovas niekada nesilaikė tiesios politinės linijos, bet ėjo zigzaga is pagal reikala. Ir nėra jokios abejonės, kad jis taip pat lengvai pakeistų "taikingos koegzistencijos" doktriną, jei jam to prireiktų. Vieną tik galima kol kas pasakyti, kad jis tuo keliu eidamas po truputį išsklaidys tarptautinio komunizmo, kaip religijos mitą, tačiau senąją Rusiją jis paliks savo įpėdinams stipresnę negu ji kada nors istorijoje buvo.

ŽINIOS IŠ VISO PASAULIO

* KOMUNISTINĖS LENKIJOS Premjeras Gomulka šaltai pažinėjo į reikala šaukti komunistinių vadų suvažiavimą R. Kinijos politiki pasmerkti. Jo manymu, tai atneštų neišvengiamą skilimą pasaulio komunistų tarpe. Šiaip jau jis įsiriklavo į Chruščiovo politikos pritarėjų eiles, išjuokdamas kiniečius.

* JAV GELEŽINKELIČIŲ STREIKO klausimas, neatsižvelgiant į įtemptas derybas nesulaukia abiem pusėm priimto sprendimo. Streikas buvo atidėtas iki bal. 25 d., įsikišus prezidentui Johnsonui. Prezidentas siekia išvengti streiko derybų keliu. Nesutarus, streiko išvengti galima tik specialaus dekreto keliu.

* CHARLES A. VANIK, KONGRESO ATSTOVAS (Ohio) savo priešrinkiminę kampaniją pradėjęs pietumis Sheraton Cleveland viešbutyje, savo rinkiminės akcijos pagelbininkų tarpe turėjo 150 baltų ir 150 juodų atstovų. Jis pasisakė esąs nepatenkintas Clevelando mokyklų padėtim. Iš jo pareiškimų paaiškėjo, kurios ma-

ALT S-gos pirm. Vytautas Abraitis ir Ponia kalbasi su Free Europe Committee prezidentu J. Richardson, kuris prižadėjo dalyvauti Lietuvos prezidento Antano Smetonos 20 m. mirties sukakties minėjime New Yorko gegužės 3 d. Minėjimo programai vadovaus organizacijų komiteto pirmininkas Vytautas Abraitis.

PREZIDENTO ANTANO SMETONOS MIRTIES SUKAKTIES MINĖJIMAS NEW YORKE

E. ČEKIENĖ

Kiekvieno artimo žmogaus mirtį skaudžiai pergyvename. Tačiau, ir artimiausi draugai netrukus mirusį užmiršta, tik šeimos nariams jo išėjimas iš gyvenimo palieka amžiną tuštumą.

Kada išlydime žmogų, gyvenusių ir dirbusių ne vien sau, ne vien savo šeimos gerovei ir ateičiai kurti, bet visos tautos, jo netekus liūdi, prisimena ir mirties sukaktis mini visa tauta ir jos nariai svetimuose kraštuose.

Kaip kiekviena šeimai, taip kiekviena tauta turi savo laimėjimų ir nesėkmių kelią. Vieni kukliai ir tyliai, kiti tuo gyvenimo keliu žygiuoja prasmingai ir jų mirtis minima plačiai, garbingai ir amžinai.

Lietuvių tauta per savo trumpą nepriklausomybės laikotarpį 1918-1940 m. ėjo laimėjimų keliu, kurių priešaky žygiavo eilė mūsų valstybės vyrų. Ryškiausia asmenybė buvo jų tarpe pirmasis ir paskutinis Lietuvos Respublikos Prezidentas Antanas Smetona, kurio mirties 20 metų sukaktis iškilmingai bus minima gegužės 3-čią dieną, Statler Hilton viešbuty, New Yorque. Antanas Smetona priklauso visai lietuvių tautai, todėl ir jo mirties minėjimas yra visiems lietuviams reikšmingas įvykis.

Atgavusi nepriklausomybę, Lietuva žengė į priekį visose gyvenimo srityse, pralenkdama net nuo amžių buvusias laisvas tautas, ką jautėme ne vien mes patys, bet matė ir pripažino ir svetimieji. Vokiečių sociologas Max Kuel šveicarų laikraštyje "Die Tat" rašė:

"Trys Pabaltijo tautos 1918 m. atgavo savo nepriklausomybę, kad ir 1940 m. Sovietų Sąjungai jas neteisėtai okupavus, jos neturį gėdytis dėl savo 20 metų laisvės. Jos pateisino už tautų apsisprendimą pasisakiusių viltis labiau, negu kitos Wilsono metu įkurtos valstybės. Jos pradžioje tiek politiškai, tiek ūkiškai, tiek kultūriškai.

Šių trijų Pabaltijo valstybių ūkiškas pražydimas yra stebuk-

las, prisiminus, kokiose nepalankiose sąlygose jis prasidėjo. Pirmasis karas joms buvo palikęs tik neturtą ir sunaikinimą. Beto, joms trūko natūralaus užnugario ir prekių pirkėjos Rusijos. Vienintelis išsigelbėjimas buvo eksportas į Vakarus ir ši galimybė buvo energingai išnaudota. Sekė ūkiškas žydėjimas amerikonišku tempu.

Visame pasaulyje Pabaltijo valstybės turėjo geriausią vardą, kaip prekybos partneriai. Tačiau labiausiai stebino, kad Baltijos valstybės elgėsi tolerantiškai ir išmintingai su tautinėmis mažumomis".

Tokių mūsų tautos apibūdinių svertimų tarpe randame labai daug, netruksta ir svetimų valstybių aiškaus pasisakymo ir dėl neteisėtai nutraukto Lietuvos nepriklausomo gyvenimo siūlo, ką negirdėtu pasaulyje žiaurumu atliko Sovietų Sąjunga, atimdama Lietuvai ir jos žmonėms ne tik laisvę, bet ir sunaikindama tūkstančius gyvybių.

Šią tautos tragediją pergyveno kiekvienas lietuvis. Giliau šie įvykiai prisilėgė Lietuvos prezidentą Antaną Smetoną, kuris, nors ir daug kartų židrėjęs dideliems pavojams į akis, ir šį kartą buvo šaltas, galvojantis ir nuoseklus. Jis pirmas išdėstė savo pažiūrą, kuri, kaip vėliau paaiškėjo, buvo tikrai išmintinga. Prezidentas A. Smetona pažūrėjo į Sovietų reikalavimus, kaip į Lietuvos nepriklausomybės pažeidimą, kurio jokia vyriausybė negalinti priimti. Sovietų reikalavimų priėmimas būtų Lietuvos nepriklausomybės išsižadėjimas, o išsižadėjimas nepriklausomybės yra ne vyriausybės galioje. Lietuvos vyriausybė nėra pažeidusi jokių susitarimų su Maskva. Sovietai savo reikalavimais begėdiškai laužo savo žodį ir kišasi į Lietuvos vidaus reikalus.

Lemtinguoju tautai momentu jis liko tvirtu nusistatymo, kad nieko kito nelieta, kaip Sovietų neteisėtiems reikalavimams pasipriešinti, kad ir simboliškai. Iš to bus, be abejo, auksu, sakė prezidentas, -- bet Lietuvos ateičiai būsia geriau, ir paskutiniame savo žodyje vyriausybės posėdyje prezidentas pakartojo, kad jam nepriimtinas nei vienas Sovietų pateiktų reikalavimų. Jis sutiktų pakeisti vyriausybę, bet tik taip, kad ji būtų priimtina ne tik Sovietų Sąjungai, bet ir Lietuvai.

Antaną Smetoną, kaip pirmąjį ir paskutinį Lietuvos presi-

dentą, kaip didį Lietuvos patriotą, darbštumo simbolį, didelių sugebėjimų asmenybę, jo mirties 20 metų sukakties proga paminėti š. m. gegužės 3 d. ruošiasi visi New Yorque lietuviai.

* Lietuvos prezidento Antano Smetonos 20 metų mirties sukakties minėjimą New Yorque garbės komitetas sudaro:

Lietuvos Atstovas J. Kažekas, Generalinis konsulas J. Budrys, Lietuvos Laisvės Komiteto pirmininkas V. Sidzikauskas, Pasaulio Lietuvių Bendruomenės Pirmininkas J. Bachunas, Amerikos Lietuvių Tarybos pirmininkas L. Šimutis, BALFO pirm. kan. J. Končius, Amerikos Lietuvių Bendruomenės Centro Valdybos pirm. J. Jasaitis, Lietuvos Nepriklausomybės Talkos pirm. dr. B. Nemickas, Lietuvos Nepriklausomybės Fondo pirm. E. Čekienė, Korp! Neo-Lithuania Vyriausios Valdybos pirm. V. Mažeika, Lietuvių Veteranų Sąjungos, Pasaulio Lietuvių Inžinierių ir Architektų Sąjungos ir Lietuvių Profesorių Draugijos pirmininkas prof. S. Dirmantas, K. S. Karpis, ir Lietuvių Moterų Atstovybės pirmininkė L. Bieliukienė.

* Lietuvos prezidento Antano Smetonos mirties 20 metų sukakties minėjimas, kurį ruošia 25 New Yorque lietuvių organizacijos, įvyks š. m. gegužės 3-čią dieną, sekmadienį.

Tą dieną už prezidento Antano Smetonos vėle bus atlaikytos pamaldos visose New Yorque lietuvių katalikų ir evangelikų bažnyčiose ir pasakytas atitinkamas pamokslas.

Minėjimas - Akademija bus 4 val. p. p., Statler Hilton viešbuty, 7 Ave. ir 33 gatvės kampas, New Yorque.

Pagrindiniu kalbėtoju pakviestas Juozas Vaišnys, S. J., iš Montrealio, Kanados. Bus meninė programa ir iškilmingi pietūs.

Iėjimas į minėjimą-akademiją auka 2 dol., kartu su pietumis 10 dol.

Šiandien komunizmo virtuvėje: guliašas!

Skautininkas Vytautas Kasniūnas, atšventęs 50 metų amžiaus sukaiki, su sūniumi Mariu skautų stovykloje.

VYTAUTUI KASNIŪNUI 50 METŲ

J. JUREVIČIUS

Sukaktininkas išvydo pasaulį prieš pirmąjį pasaulinį karą -- taigi Rusų Carų okupuotoje Lietuvoje. Ketverių metų gimtadienį šventė jau laisvoje Lietuvoje. Gimeš okupacinių šeimoje, vasaros metu turėjo progos avelas bei žašesles paganyti. Žiemos metu tėvas veždavo į mokyklą mokyti. Vėliau įstojo į mokytojų seminariją ir ją baigęs, kurį laiką mokytojavo. Vėliau persikėlė į Kauną. Gyvendamas laikinoje sostinėje neleidė veltui laiko, o įstojo į Vyt. Didž. U-tą lietuvių kalbos bei literatūros studijuoti. Lietuvai atgavus Vilnių, tuos pačius dalykus studijavo Vilniaus U-te.

Būdamas gimnazijoje ir seminarijoje V. Kasniūnas svajojo apie žurnalisto darbą, nes tai profesijai turėjo netikslininką, bet ir jautrią sielą. Ilgai netrukus pasitaikė gera proga parašyti. 1932 m. rugsėjo mėn. kaimynystėje kilo gaisras. Vytautas jį aprašęs pasiuntė viename laikraščiui atspausdinti. Redakcijai patiko ir pirmoji žinutė buvo atspausdinta. Turint rankose pirmą laimėjimą, pradėjo rašyti ir daugiau. Per visą nepriklausomą Lietuvos gyvenimą bendradarbiavo: Lietuvos Aids, Trimite, Karyje, Jaunojoje Lietuvoje, Versle, Jaunojoje Kartoje, Mūsų Pajūry, Tautos Mokykloje, Ūkininko Patarėjuje, Mūsų Vilniuje ir kt. 1941 m. redagavo savaitraštį Panevėžio Apygardos Balsą. Kalbėjo Kauno ir Vilniaus radiofonuose.

Iš didesnių darbų reikia pažymėti jubilato išleistą knygą, pavadintą "23 svetimieji". Šios knygos įžangoje redaktorius, pasislėpęs -- Vytauto K. Prutenio slapyvardžiu, rašo: "Dar nepriklausomoje Lietuvoje gyvendamas, kolegų patarimas ėmiausi darbo suredaguoti žymesniųjų pasaulio rašytojų Nobelio premijos literatūros laureatų, novelių rinkinį (J. Turgenevo, Andre Gide, Thomas Mann ir kit.). Bet žiauri bolševikų okupacija tą darbą sutrukdė". Šis kūrinys išvydo

pasaulį 1947 m. Wuerzburgėje, Vokietijoje.

Antras V. Kasniūno tremtyje paruoštas darbas yra suredagavimas ir išleidimas metraščio apie Wuerzburgio lietuvių stovyklos gyvenimą -- "Svetimieji Padangėje". Turint galvoje tuometinį stovyklinį gyvenimą, kai visko trūko, tai šis darbas iš jo pareikalavo daug pastangų ir sumanumo.

V. Kasniūnas tremtyje daug dirbo. Kas dieną paruošdavo politinių žinių apžvalgą ir perduodavo per garsintuvą stovyklos gyventojams. Rašė straipsnius Mūsų Kelyje, Žiburiuose ir kt.

Besirūpindamas spauda, visuomenine veikla, pagaliau prisiminė ir širdies reikalus -- suktūrė šviesų ir laimingą šeimos židinėlį. Augina du lietuviškus ūžuolėlius.

1949 m. atvyko į Dėdės Samo žemę. Pirmieji žingsniai buvo sunkūs. Bet nenuleido rankų. Laikosi dėsnio -- dirbti, ir Dievas padės. Pramokęs anglų kalbos įstojo į Chicago's u-tą, kuriame išklauė industrinės metodikos kursą. Baigęs buvo kviečiamas užimti mokytojo vietą Chicago's Aukštesniojoje Technikos mokykloje.

Turi paruošęs dviejų tomų knygą pavadintą "Gražioji Nemuno šalis". Abiejuose tomuose aprašomi įdomesni Lietuvos kampeliai, papročiai ir t.t. Nemažai rašo ir laikraščiuose: Drauge, Dirvoje ir kt. Daug skiria laiko skautų veiklai. Nuo 1950 m. buvo nuolatinis Margočio radijo bendradarbius. Talkininkavo ir Sofijos Barcus radijo valandėlėse. Vedė skyrių "Tėvynės vaizdai". Nemažai reikiškės ir visuomeninėje veikloje. Neseniai tapo išrinktas Žurnalistų Sąjungos sekretoriumi. Priklauso Korp! Neo-Lithuania, Tautinei Sąjungai, Liet. T. Akademiniam Sambūriui.

Balandžio 11 d. jo artimesnieji bičiuliai buvo susirinkę į pasveikinti šios sukakties progą.

CANBERROS LIETUVIŲ VEIKLA

Canberra yra Australijos sostinė, šiuo metu turinti apie 75,000 gyventojų. Miestas, turėdamas daug imigrantų, o taip pat būdamas užsienių diplomatų centru, yra pats kosmopolitiškiausias Australijoje. Čia gatvėse, šalia oficialios anglų kalbos, galite išgirsti kokių tik norite kalbų, įskaitant ir mūsų lietuvių kalbą.

Lietuviai Canberroje pradėjo rodytis 1947 ir 1948 m., kada iš pereinamųjų stovyklų jie buvo pradėti skirstyti į darbus.

Pirma organizacinė lietuvių veikla Canberroje prasidėjo 1949 metais sausio mėn. 23 dieną, kada Canberros Lietuvių Komitetas surašė pirmąjį savo veiklos protokolą ir neužilgo, t.y. vasario mėn. 16-tą dieną pasirodė viešai suruošęs iškilmingą Lietuvos Nepriklausomybės paskelbimo sukaikties minėjimą.

Iki šios dienos Canberros ir jos apylinkės lietuvių skaičius pamažu išaugo beveik iki 230 asmenų. 1950 m. rugsėjo mėn. 23 dieną, Australijos Lietuvių Draugijos Canberros Skyrius persiorganizavo į Australijos Lietuvių Bendruomenės Apylinkę.

1956 m. per apylinkės visuotinę

na susirinkimą pirmą kartą buvo iškelta mintis pastatyti nuosavus Lietuvių Namus Canberroje.

1962 metais sausio mėn. buvo įsigytas žemės sklypas, sudaryti ir patvirtinti namų planai ir 1963 m. sausio mėn. 30 dieną pradėti kasti pamatai.

1963 metais spalio mėn. 25 dieną, namų statyba buvo baigta ir valdžios organų priimta. Nuo tos dienos Klubas neoficialiai pradėjo savo nelengvą kelią. Klubo oficialus atidarymas numatomas gegužės 30 dieną.

Sklypas yra apie vieno akro dydžio, kuriame jau įrengta krepšinio aikštė. Ateityje, lėšoms leidžiant, numatoma įrengti teniso aikštę ir automobilių pastatymui aikštelę. Sklypas jau apsidintas medžiais ir krūmais.

Šiuo metu Klubas turi 173 narius. Iš jų yra 140 pilnateisių (lietuvių) narių ir 33 nepilnateisiai (kitataučiai). Klubas turi vieną garbės narį, J.J. Bačiūną.

Dabartinį Klubo Komitetą sudaro: A. Čeičys -- pirmininkas, A. Genys, A. Švedas, V. Martišius, N. Volkas, A. Andriška, P. Pilka, Č. Žilinskas, J. Brockwell, N. Volkas.

Naujai pastatytieji Lietuvių Namai Canberroje.

Kas tik turi gerą skonį
Viską perka pas Lieponį!

Lietuvių Prekybos Namai

FURNITURE CENTER, INC.

Vienintelė lietuvių prekybos įmonė Amerikoje, parduodanti importuotus ir vietos fabrikų baldus, kilimus, namų įrengimus; televizijos ir Hi-Fidelity bei Stereo aparatus. Be to, pardavinėja baldus biznio įstaigoms, vasarvietėms, moteliams ir viešbučiams. Dovanai sudaromi specialistų dekoratorių planai.

FURNITURE CENTER, INC., ČIKAGOJE

6211 So. Western Ave., Marquette Parke

Tel. PROspect 8 - 5875

3207 So. Halsted St., Bridgeporte

Tel. Victory 2-4226

Abi krautuvės atidarytos pirmą, ir ketvirtą, nuo 9 val ryto iki 9 val. vakaro, kitomis dienomis nuo 9 val. ryto iki 6 val. vakaro. Sekmadieniais nuo 12 val. iki 5 val. atidaryta tik Marquette Parko krautuvė.

SIUNTINIUS Į LIETUVĄ IR KITUS KRASTUS SIUNČIA

Licenzijuota lietuvių įmonė, registruota U.S. Department of Justice ir paskelbta U.S. Department of Commerce

Cosmos Parcel Express Corp.

3212 So. Halsted St., Chicago, Ill., 60608

Tel. CA 5-1864 ir WA 5-2737

IR

Marquette Gift Parcel Service

2439 W. 69 St., Chicago, Ill., 60629

Tel. WA 5-2737 ir 225-1864

Didelis pasirinkimas medžiagų ir visų kitų siuntiniams tinkamų prekių žemesnėmis negu kitur kainomis. Prieš sudarydami siuntinius, patikrinkite mūsų kainas.

Istaigos vedėjai: EDV. ŽUKAUSKAS IR VYT. ŽUKAUSKAS Abiejuose skyriuose galima užsakyti maisto siuntinius iš Danijos, taip pat akordeonus, siuvas ir rašomas mašinas iš Europos ir įvairias prekes, net šaldytuvus ir automobilius iš SSSR sandėlių.

Diena iš dienos

*** B. K. NAUJOKO UŽRAŠAI ***

ŽINIOGAUDŲ PASIKALBĖJIMUOSE su asmenimis, turinčiais visuomenę dominančių patyrimų, svarbu ne tik atsakymai, bet ir klausimai. Nes į lėkštus klausimus ir atsakymai retai tegali būti gilūs.

Rūta Kilmonytė, grįždama iš Lietuvos, New Yorke irgi buvo patekusi į žiniogaudų kryžminę ugnį. Klausinėjo J. Stukas, J. Valaitis, asistuojami bei stebimi S. Narkėlinaitis, V. Tysliavienė, Pr. La-pienė, A.S. Trečioko ir gal dar kitų ekspertų senų ar naujų kelių ir Lietuvos dalykuose. Pasikalbėjimą perdavė per radiją ir pakibo klausimas: kas gi čia buvo?

Rūta su tėvais išvyko kiek dramatiškesnė: už 200 dolerių išsibarusi su Chruščiovo valdininku. Jų tenai jau laukė. Sergančią Rūtos senelę perkėlė į Kauno kliniką -- prieš pat bolševikų užplūdimą pastatytą ir dabar puoselėjamą kaip vieną iš geriausių ligoninių visoj "plačiojoje tėvynėje". Pristatė būrį gydytojų su klinikos vyriausiu priešaky. Kažin ir Amerikoje ar senutė gautų geresnės medicininės globos, ir dar nemokamai! Rūtai suorganizavo puikių priėmimų -- tarp jaunimo, tarp menininkų, vis tarp lietuvių: nei Rusija, nei Partija nelindo į akis. Vežėjo, rodė, klausinėjo apie Ameriką, šoko, dainavo, ir Rūta spontaniškai panorė juos visus pamatyti ir Chicagoje, ir Hollywoode. Džiaugėsi, kalbėjo, o tenyčiai žiniai žiniogaudžiai rašė. Rašė viską, kas tik jiems buvo tinkama. Užrašė, paskelbė, o L. Kapočius, vyriausias "kultūrmainys", skubiai išsiuntė visai eilei laikraščių į Ameriką. Atseit, rūpėjo su tais jų reikalui patogiais žodžiais pralenkti Rūta, paskleisti juos Amerikoje dar prieš jai grįžtant. Kas paskubėjo atlikti tą Kapočiaus vyresnybės svarbią paslaugą? Aišku -- Vilnis, Laisvė, Ir -- Vieniobė, nors kiek ir modifikuotai... Tai koks begalė būti viešas pasikalbėjimas su Rūta, jai grįžus, jei ne pakartojimas to paties, kas už ją jau parašyta? Nejaugi taip, kaip Stuko: vienaip prie Kauno "jūros", kitaip -- New Yorke?

Bet pasikalbėjimas buvo. Klausimai -- lėkšti lėkštutėliai, Ar patiko Lietuvoje? Ar gražiai priėmė? Ar galėjai susikalbėti lietuviškai? Kokia žmonų nuotaika? Kaip žmonės atrodo? Ar geri keliai? Ar patiko sodžiai? Ir tt.

Rūta, palyginti, sklandžiai nusklandė paviršium, neįsileisdama aiškinti dalykų, kurie betkam tokio apsilankymo metu negalėtų išsamiai paaiškinti. Pavyzdžiui: Labai patiko, viskas apklotas sniegu, Kalifornijoje to neturim. Keliai gana geri, ir ko jiems nebūti geriems, kaip taip mažai automobilių! Sodžius daug įdomesnis už miestą, nes Lietuvos sodžius nebuvau mačiusi, o miestų yra ir didesnių ir gražesnių...

Prasitarė kaską, ką Kapočius gal būtų ir nuretušavęs, bet tai jos rizika, o mums ne naujiena. Tačiau vyriausias klausinėtojas, lyg supratęs to klausinėjimo beprasmiškumą, ėmė dar aiškinti, kad Rūta tai dar galėtų ir daugiau pasakyti, tik mat, ji dar turi ten grįžti močiutės pasiimti... O jerum, jerum!

Aktorė Rūta Lee-Kilmonytė, grįžusi iš Lietuvos, pasikalbėjimo metu New Yorke tarp dr. J. Stuko ir A. Trečioko, Rūta Kilmonytė sutiko būti Lietuvių Dienos pranešėja Pasaulinėje Mugėje New York'e rugpjūčio 23 d.

VYRIŠKI RŪBAI

SIUVAMI PAGAL JŲSŲ FIGŪROS ISMIERAS, PASIRINKTĄ MEDŽIAGĄ IR STILIŲ

• KOSTIUMAI • PALTAI
• FORMALŲS RŪBAI • UNIFORMOS
Darbas atliekamas geriausiose Amerikoje „SIMPSON“ kompanijos siuvyklose.

Didelis pasirinkimas -- vietinių ir užsieninių medžiagų.

NAUJAUSI MŪDŲ ŽURNALAI

JONAS H. AKŠYS

6645 S. WINCHESTER AVE., CHICAGO 36, ILL.

Telefonas 925 - 5179

Šeštadieniais ir sekmadieniais -- nuo 9 val. ryto. Kainos: Paltai nuo \$80 iki ... Kostiumai nuo \$85 iki ...

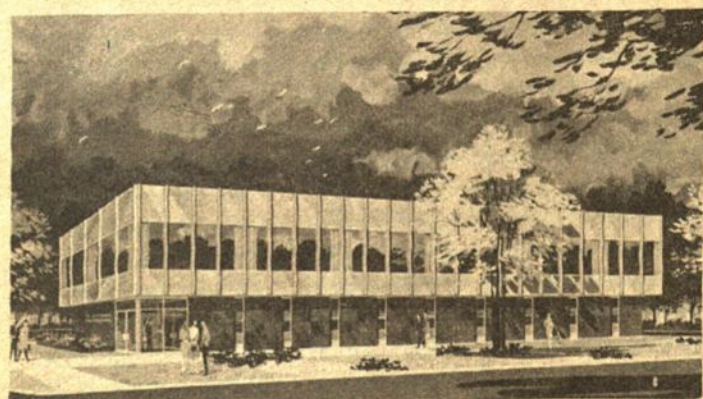
DIVIDENDUS MOKAME KAS 90 DIENŲ!

KVIEČIAME PRADĖTI TAUPYTI PAS MUS!

PINIGAI PADĖTI IKI KIEKVIENO MĖNESIO 15-TOS DIENOS. NES DIVIDENDĄ NUO PIRMOS MĖNESIO DIENOS.

4 1/2% PRISIŪSIME DIVIDENDUS KAS 90 DIENŲ ANT INVESTAVIMŲ.

ŠIAS SĄSKAITAS YPATINGAI REKOMENDUOJAME PENSIONIERIAMS, KURIEM PROCENTAI YRA SVARBU GAUTI DAŽNIAU, NES IS TO PRAGYVENA.

ST. ANTHONY SAVINGS & LOAN ASSN.

1447 So. 49th Court, Cicero 50, Ill.

JUOZAS F. GRIBAUSKAS, sekretorius

Chicago Phone: 242-4395; Suburban Phone: 656-6330

VIEŠĖDAMI CHICAGOJE PIRKITE NAUJOJE MODERNOJE

PARAMA-

MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĖJE

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. Janušaitis ir J. Mažeika

ČIA GERIMUS PIRKSITE TIKRAI PIGIAI! TIK KELETAS PAVYZDŽIŲ

1. STREGA -- Liqueur, Import. from Italy... 5th \$5.75
2. KRON BRANNVIN AQUAVIT švediška... 5th \$3.98
3. NAPOLEON Vermouth, Import. from France... 5th \$1.19
4. Popular GERMAN VSOP Brand... 5th \$1.69
5. PORT, SOUTHERN, RHINE Wine... 5th \$.69

6. ST. REMY BRAND, Import. from France... 5th \$3.98
7. LIEBFRAUMILCH Wine... 5th \$.98
8. BORDEAUX Wine, Red or White... 5th \$.98

Be to, didžiausias pasirinkimas importuotų maisto produktų iš viso pasaulio kraštų.

DIRVA

THE LITHUANIAN
NATIONAL NEWSPAPER

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO, 44103
TELEPHONE: 431-6344

Second-Class Postage paid at Cleveland, Ohio.
Published every Monday, Wednesday and Friday except in case
of Holidays by American Lithuanian Press Radio Ass'n
VILTIS, Inc. (Non-profit).

Subscription per year \$11.00. Single copy 10 cents.

Editor-in-chief Jonas Čiurberkis.

Prenumerata metams \$11.00, pusei metų \$6.00. Išėina: pirmadieniai, trečiadieniai ir penktadieniai, išskyrus šventes.

Redaguoją:

Jonas Čiurberkis, Vytautas Gedgaudas ir Jonas P. Palukaitis.

Redakcinė kolegija: P. Bastys, E. Čekienė, A. Laikūnas, R. Mieželis, V. Rastenis ir St. Santvaras.

DĖMESYS TAUTYBIŲ SPAUDAI

Mūsų laikraščių administracijos ne kartą gauna skaitytojų nusi-skundimus, kad laikraštis ateina pavėluotai, ar kai kada visai nepasi-
rodo pašto dėžutėje. Tai nemažai reiškiniai, ne ką menkesni už
pasitaikančias nemažias korektūros klaidas.

Skaitytojai turėtų žinoti, kad pašto pristatomas laikraštis nuolat
tuo pačiu laiku atiduodamas pašto įstaigai. Ir atiduodamas visas tos
dienos tiražas vienu metu. Toliau laikraščio kelias jau pašto
atsakomybėje.

Pasitaiko neapdairumų, klaidų, neapsižiūrėjimų ir pašto įstaigo-
je. Apie tai, matyt, kaž kieno buvo pasiskusta vyriausiajai JAV pašto
galvai -- Postmaster General Jonui A. Gronouski. Jis šiomis dienomis
paskelbė laišką, kuriame ne tik pabrėžia įsakę visoms pašto
įstaigoms atkreipti dėmesį į skundus, gautus iš tautybių spaudos ad-
ministracijų, bet kartu išdėsto būdingas pažintras į tos (tautybių) spau-
dos reikšmę.

Savo laiške p. J. A. Gronouski pastebi, kad jis ėmėsis tų žygių dėl
to, kad esąs įsitikinęs, jog tautybių spauda šio krašto gyvenime vaidi-
na reikšmingesnį vaidmenį, nei bet kada anksčiau.

Sveikimomis kalbomis leidžiamų laikraščių bendras tiražas siekia
milijonus. Bet ne tame reikšmas -- jos gyvybiškumas rodo aukštą
inteligencijos ir visuomeniškumo laipsnį tautybių grupėse.

Suradęs visą eilę teigiamų vertybių tautybių spaudoje J. A. Gro-
nouski taip pat pabrėžia, kad toji spauda tarnauja kaip tvirta tiesos
priemonė, kovojanti ir iškelianti priešų skleidžiamus gaudus ir pro-
pagandą, kuri siekia pakirsti sveiką tautinį atsparumą.

Toji spauda, tai ne vien tik tiesos ginklas, bet ir tiltas, jungias
šio krašto ir senosios tėvynės neįkainojamas kultūrinės vertybės.
Toji spauda nešiojanti savyje labai svarbią auklėjamąją funkciją
savo jautrumu ir tikslingumu.

Pridręs gražių komplimentų tos spaudos redaktoriams, nurodant
į jų visuomenines ir profesines funkcijas ir atsakomybę, J. A. Gro-
nouski, vyriausias JAV pašto valdytojas, nurodo, kad dėl visų tų sume-
timų svetimomis kalbomis leidžiama tautybių spauda turi teisę reika-
lauti, kad ji ir pašto įstaigų būtų traktuojama, kaip pirmieji siuntų
medžiaga ir privalo būti pristatoma greitai ir efektyviai.

Malonu išgirsti tokias nuomones. Galia, kad tokių nuomonių ne-
pasigirdo tuo metu, kada buvo pakeltas pašto tarifas, žymiai prisi-
dėjęs prie antrąją klasę siunčiamos tautybių spaudos samatų apsun-
kinimo. Tą apsunkinimą kompensuoti pašto įstaigos galėtų akylesniu
ir tikslingesniu patarnavimu. (J.Č.)

DĖL K. JURGUČIO PASTABŲ

Mielas plunksnos kolega Kos-
tas Jurgutis š.m. balandžio 3 d.
Dirvos Nr. 39 išėjo ginti medicini-
nos daktarų, kuriuos aš "nuskriaud-
džiau", vasario 24 d. Naujienų Nr.
47, nusistebėdamas jų nedaly-
vavimu Vasario 16-sios minėjimo-
muose, o kovo 19 d. Naujienų Nr.
67 viešai atsiprašydami vienin-
telį minėjime dalyvavusį gydyto-
ją. Gydytojų apkaltinimo regimai
K.J. nebuvo pastebėjęs. Atsipra-
šymą gi jis cituoja ištisai, prieš
tai ir po to darydamas labai keis-
tas, fantastines pastabas, dėl ku-
rių turiu Dirvos skaitytojams pa-
siaiškinti.

1. Netiesa, kad, pasak K.J. "Al-
fonsas Nakas užsimojo rikiuoti
mūsų kolonijos lietuvius gydyto-
jus". Niekada nieko nerikiauviu
nerikiuoju. Mano pavartotam
žodžiui "neįrikuoju", kas reiškė
"neskaitau", "nelaika", "ne-
priskiriu", K.J. davė sau pa-
geidaujamą prasmę ir iš to pa-
darė didelę istoriją. Tačiau, kad
ir nieko nerikiuojant, spaudos
žmogui ne tik valia, bet ir parei-
ga kelti viešumon visus lietuviš-
ko gyvenimo nelemus reiškinis.
Mano viešo priekaišto gydyto-
jams labiau reikėjo 1963 m. Va-
sario 16-sios minėjimo aprašy-
me, kai, pagal visuomenininkų
man duotas informacijas, tikrai
ne vienas gydytojas nedalyvavęs.
Tuomet buvau prašytas apie tai
prisiminti spaudoje, bet pavėluo-
tai. Šmet minėjimo metu ieško-
jau gydytojų pats ir, labai gaila,
to vienintelio ten buvusio nepas-
tebėjau. Užtat ir atsiprašymas.

2. K.J. prisimena, kad aš ne-
seniai aprašinėjęs savo kraujuo-
jančio skrandžio lopotį ir tari-
mą šaukiamą dr. V. Majausko
pagalbos. Tikrai, visus sukrau-
javusios duodenos simptomus ir
keltone į ligoninę aprašiau 1961 m.
gruodžio 13 d. Naujienų laidoje,
bet ten dr. V. Majausko niekur
neminiu, kadangi jis nėra mano

šeimos gydytojas ir pas jį nesik-
rečiau. Su dr. Vytautu Majaus-
ku mane riša daugelio, daugelio
metų pažintis ir pastarųjų kelerių
metų draugystė. Jis yra vienas iš
pačių visuomeniškiausių Detroito
gydytojų ir turiu progą jį paminėti
spaudoje gana dažnai iš gero-
sios pusės (beje, rašydamas į
spaudą, draugystę palieku nuoša-
ly; kai užsipelno, miniu geru žo-
džiu ir K. Jurgutį). Kokių inten-
cijų vedamas K.J. įpyne dr. V.
Majausko pavardę, tik jis vienas
galėtų paaiškinti.

3. "Ar p. Nakas pagalvojo, kad
iš tų keliolikos mūsų kolonijos
gydytojų kai kuris prieš Vasario
16-tos minėjimą buvo nesumer-
kęs akių, kad kai kuris to minėji-
mo metu priėmė naują gyvybę,
gelbėjo iš mirties netekusį samo-
nės..." ir t.t. Taip, p. Jurguti, p.
Nakas pagalvojo, kad KAI KURIS
iš jų atliko didelius žygdarbius.
Bet tik KAI KURIS. Užtat pirštu
nerodžiau vieną ar kitą, nešau-
kiau, kodėl nebuvo dr. Šitas, ko-
dėl nebuvo dr. Anas ar dr. Kitas.
K.J. deklamacija apie gydytojų
perdėtą idealizmą, sėdint namie

Suvažiavimas reikalingas, ar jį
vadinsim kongresu ar sąskry-
džiu. Tačiau jis turi turėti stip-
rų pagrindą, ne vien Amerikos
Lietuvių Tarybai save pademon-
struoti -- "va, ir mes suren-
gėm..." Ar jis bus kitoks, negu
pirmutinis "kongresas" sušauk-
tas Pittsburghe? Ar šis suvažia-
vimas bus tik pakartojimu Lietu-
vai Vaduoti Sąjungos Misių ir vė-
liau Amerikos Lietuvių Tautinės
Sąjungos rengtų sąskrydžių? Šia
proga primintina, betgi, kad tuos
sąskrydžius ALT vadovai igno-
ruodavo.

Kadangi Lietuvos, Latvijos ir
Estijos okupavimas ir genocido
vykdymas yra to paties sovietų
barbariško žygio išdava, ir JAV
vyriausybė visoms trims yra pa-
reišiusi, kad tą smurto žygi pa-
smerkia, laikys Pabaltijo valsty-
bes pripažintas ir toliau ir lei-
džia veikti jų diplomatinėmis įs-
taigoms, suvažiavimas būtų pras-
mingesnis rengiant visų kaimyn-
nių bendrai, jeigu tikslas yra
siekti bendro sovietų okupacijos
atsikratymo.

Paskiri organizacijų važinėji-
mai į Washingtoną, kaip ALT va-
dų vežiojimui Valstybės Depar-
tamentui rezoliucijų ir memo-
randumų, kartota ir pakartota,
nuo pirmutinio ALT atstovų lan-
kymosi pas prezidentą Roose-
veltą 1940 metų spalio 15 d. Pre-
zidentas tada sakė, kad karui pa-
sibaigus, Lietuva bus atstatyta ne-
priklausoma. Tų metų liepos 23 d.
Valstybės Departamento sekre-
torius Sumner Welles su Roose-
velto žinia buvo paskelbęs Sovie-
tų smurto pasmerkimą.

Neskaityt komunistų ir Krem-
liaus agentų, niekas Washingtono
nebando ginčyti, kad Lietuva ir

ir laukiant naujų gyvybių, mirš-
tančių ar alpstančių, jiems nepa-
deda, o tik pakenkia, nes iš tokios
karikatūros visuomenė juokiasi.
Dauguma Detroito gydytojų yra
dar jauni ir linksni žmonės. Jie
mėgsta gyvenimą, mėgsta balius
ir pernakl akių nesumerkti pasi-
taiko ne vien gyvybes priimant...
Bet už tai aš nesišaipau iš jų.
Visur yra telefonai, įskaitant ir
Western High School. Kaip ba-
liaus įkarštyje neretai vienas ar
kitas iš jų pasiūlo gelbėti žmo-
gaus gyvybes, taip ir iš dviejų
valandų minėjimo gali pasiū-
linti. Kad dauguma jų lietuvių pa-
reigą pamiršo ar primiršo, tai
Kosto Jurgučio ir mano pareiga
jiems priminti. Kai gerb. oponen-
tas, dargi suklaidingais "faktais"
išėjo manęs sudirbti, esu nuste-
bintas ir užgautas.

Alfonsas Nakas
Detroit

K. S. KARPIUS

jos kaimynės neturi teisės į ne-
priklausomybę.

Tokiai padėčiai esant, šis su-
važiavimas turėtų turėti ypating-
gesnį tikslą.

ALT vadovybė be abejo gal pa-
saksys, kad Latvijos ir Estijos
atstovai bus pakviesti pasakyti
kalbas. Tačiau jeigu kongresą
rengia tik vieni lietuviai visiems
žinomai bylai, svoris bus tik treč-
dalis vertas.

Kiek tame kongrese mes patys
kalbėsime, bus tik kartojimas to,
kas jau buvo daroma Washingtono
pirmutinio sąskrydžio metu kovo
21-25 d.d. 1945 metais, ir antrą,
tų pat metų lapkričio 15-16 d.d.,
kada buvo patiekto Kongresui se-
natoriaus Willis ir Atstovo Kelly
rezoliucijos.

Pakviesti dabar kalbėti ameri-
kiečiai minės ir Latviją su Esti-
ja, kartodami, kad visos trys Pa-
baltijo valstybės privalo būti iš-
laisvintos iš Sovietų jungo.

Valstybės Departamento pa-
reišimas, jeigu bus kviestas pa-
sakyti kalbą, ramins ir kartos,
kad JAV oficialiai laiko Pabalti-
jo valstybes pripažintomis, kad
sovietų smurtas pasmerktas --
nors mums žinomas skaudus fak-
tas, kad Lietuva, Latvija ir Esti-
ja yra visiškai, despotiškai Sovie-
tų okupacijoje, ir kad Chruš-
čiovas yra pasakęs JAV prezi-
dentams, jog visų "išlaisvintų"
tautų likimas yra "mūsų vidaus
reikalas".

Jeigu bus minima JAV Kongre-
sui patiekto rezoliucijos (jū iki
to suvažiavimo gali atsirasti dar
daugiau), kurios PRAŠO kad PA-
PRAŠYTŲ sovietus ištraukti iš
Lietuvos rusų kariuomenę, žni-
pus, valdininkus, ir kad Jungti-
nės Tautos pravestų Lietuvoje
laisvus rinkimus, Valstybės
Departamento atsakymas bus,
kad to daryti negalima, nes tai
pakenks geriems, draugiškiems
JAV santykiams su sovietais. Iš
Chruščiovo pasigirs žiaurus
"NIET".

Šis suvažiavimas galės tik pa-
kartoti tai, ką savo notoje kovo
9 d. Valstybės Departamentui pa-
reiškė Lietuvos ministras J. Ka-
jeckas, pabrėžęs, kad "prieš Pa-
baltijo valstybes įvykdyta agresija
ir jų nelegali okupacija yra tar-
pautinis teislingumo pažeidimas
aktas".

Kaip ir p. Kajeckui, Valstybės
Departamentas be abejo pakartos
kad "ši vyriausybė ir toliau pa-
rems Pabaltijo tautų teisę į lais-
vę ir nepriklausomybę".

Toks pareiškimas, dažnai pa-
kartotas, tačiau nepatenkina nei
mus, nei latvius nei estus. Kam
rengti kongresą vėl tiems žo-
džiams išklausyti?

LIETUVIŲ KONGRESAS WASHINGTONE

VIRŠUJE: Bendras Amerikos
Lietuvių Misių priėmimo vaiz-
das "Presidential Ballroom" Stat-
ler viešbutyje Washingtono 1945
m. kovo 23 d.

Kaip tame kongrese lietuviai
elgsis: ar kalbės tik už Lietuvą,
ar ir už kitas dvi kaimynes?

Jeigu tai būtų visų trijų tautų
atstovų sąskrydis, jos svariau
galėtų priminti JAV vyriausybei
Atlanto Chartą (1941 m. rugp.
14), kad nebus leidžiama Rusijai
didinti savo ribas svetimų teri-
torijų užgrobiniais, prezidento
Roosevelto pažadėjimą atstatyti
Lietuvą, Latviją ir Estiją nepri-
klausomomis karui pasibaigus.
Pagaliau, kadangi Pabaltijo vals-
tybės oficialiai laikomos pripažin-
tomis, JAV PRIVALO PANAU-
DOTI VISĄ SAVO SVORĮ paversti
savo žodžius kūnu: ĮVESDINTI
LIETUVĄ, LATVIJĄ IR ESTIJĄ
(jų atstovus) į JUNGTINES TAU-
TAS savo interesus ginti (dėl to,
kad Sovietai laiko jas okupavę).

Jungtinių Tautų organizacija
užpildyta naujai sudarytomis abe-
jotinos reikšmės valstybėlėmis.
Lietuva, Latvija ir Estija, buvi-
sios nepriklausomos valstybės, tu-
ri visas teises būti toje organizaci-
cijoje.

Tam reikalavimui iškelti turė-

tų būti surengta vieša demonstra-
cija, kuri atkreiptų Amerikos
spaudos ir visuomenės akis į ne-
teisybę, kokią iki šiolei Valsty-
bės Departamentas vykdo -- pri-
sidengus baime, kad nepakenkti
draugiškiems santykiams su So-
vietais...

Į demonstracijos sėkmingą pra-
vedimą turėtų būti įjungti ir visi
tie Kongreso atstovai, kurie taip
noriai prirašė dešimtis rezolucij-
cijų.

Aišku, kad ir ta demonstraci-
ja neprivers JAV vyriausybę ir
Valstybės Departamentą pakeisti
savo politiką -- vengti žygių, ku-
rie kenktų draugiškiems santy-
kiams su raudonais Kremliaus
diktatoriais, pagrasinusiems pa-
laidojimu ir pačiai Amerikai...
Tačiau demonstracija pasitar-
nautų supažindinimui visuome-
nės, kaip Washingtono pasielgta su
oficialiai pripažintomis valsty-
bėmis, ir kas tai vykdo ir kodėl.

SENIAUSIO AMERIKOJE

OPERETES CHORO METINIS KONCERTAS

ĮVYKSTA

1964 m. balandžio 18 d., 7 val. vak.

Apreiškimo parapijos salėje

No. 5th St., Brooklyn, N. Y.

Programoje:

OPERETES CHORAS

vad. muziko Mykolo C I B O

Solistė Irena STANKUNAITĖ

Aktorius Kazys VASILIAUSKAS

Po programos šokiai grojant Romo BUTRIMO
orkestrui.

Veiks bufetas.

Auka — 2 dol. asmeniui. 1 dol. studentams.

KVIEČIAME ĮSIGYTI NEW YORKO VYRŲ OKTETO PLOKŠTELE "MES ŽENGIAM SU DAINA"

Plokštelėje įdanguota 17 lietuviškų liaudies, žygio
ir pramoginių dainų.

Įsigydami plokštelę per Oktetą, paremsite Okteto
darbą ir įgalinsite antrosios plokštelės išleidimą.

Kaina:

1 — 10 plokštelių po 4.00 dol.

11 — 25 " " 3.00 "

26 — 50 " " 2.75 "

Virš 50 " " 2.50 "

Užsakymus drauge su čekių siųsti: New Yorko Vyrų
Oktetas, c/o Alksnins, 45-44 167 St., Flushing 58, N. Y.

Užsakant pridėti ir persiuntimo išlaidas.

Mutual Federal Bendrovės rekordas

MOKAME
4 1/2 %

metinį dividendą už
visas taupymo sąs-
kaitas.

- Įsteigta Chicagoje 1905 metais.
- Nuo 1905 metų pergyvenom karus, ekonomines
depresijas, panikas ir krizes, tačiau visiems savo
taupytojams išmokejome kiekvieną sutaupytą do-
lerį.
- Jūsų pinigus galima perkelti iš kitur, jei atnešite
savo banko knygutę.
- Pinigų taupymui nereikia važinėti, juos galite at-
siųsti paštu, nes mes apmokame visas pašto per-
siuntimo išlaidas.

MUTUAL FEDERAL SAVINGS and Loan Association

Chartered and Supervised by the United States Government

2212 W. CERMAK ROAD -- CHICAGO 8, ILL.

Phone: Virginia 7-7747

John J. Kazanauskas, Pres.

PETIKUS
LAIDOJIMO ĮSTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO
2533 W. 71 St. Tel. GR 6-2345-6

CICERO ILLINOIS
1410 S. 50 Ave., Tel. TO 3-2108-9

TRYS MODERNIOS KOPLYČIOS

AKIMIRKOS

Mėginimai 'prievarta sutaikyti'

Teisingumo ministras Šilingas 1935 m. užsakė man straipsnį, kuriame reikalavau majorą Pyragių, perversmų ir pučių aktyvų dalyvį, "išbraukti iš viešojo gyvenimo"? Na, kur tu anais laikais būtum radęs tokį drąsuolį, reikalaujantį "išbraukti" ir "pastryti tašką" Jonui Pyragiui? Bet nieko nepadarė: Šeinius, "prisipirtas prie sienos", jam taip sakęs ir jis tuo ligi šian dien tebetiki ir net savo memuaruose liudija.

Tais 1935 metais, deja, aš buvau dar per jaunas, kad ministrui man straipsnius užsakinėtų. Su Stasiu Šilingu iš viso nebuvau pažįstamas, dar niekad asmeniškai nesutikęs ir vargu jam girdėtas. Susipažinau tik vėliau, kai kartą pats pas jį buvau užsisakęs interviu šį tą teisiškai išsiaiškinti dėl Kultūros Rūmų, - straipsnių temos, kuri anuo metu mane ilgai ir bergždžiai domino. Šilingas gražiai ir iškalbingai dėstė savo idėjas tuo klausimu, atrodė, kad ir jam niekas daugiau taip nerūpi, kaip Kultūros Rūmai, bet visas šis reikalas taip ir nepajudėjo iš vietos ligi bolševikų okupacijos...

Tais metais, kai po nepasisekusio "bandomojo alarmo" arba "mėginimo prievarta sutaikyti A. Smetoną su A. Voldemaru" majoras J. Pyragius iškrito iš kariuomenės, aš rudenop buvau pašautas atlikti karinę prievolę. O sekančiais metais, kai vis tebevyko nauji Pyragiaus areštai, trėmimai ir teismai, jau buvau sumanus eilinis, netrukus grandinis ir puskarininkis. "Kara maksia" kursą tada sėkmingai išėjau 2 pėst. pulko mokykloje kuopoje, kuriai vadovavo šaunus kapitonas Strimas, o mano būriui, berods, zarasiškių būriukų vaikas jaun. leitenantas Vladimiras Lunia, pastarojo "tėvynės karo", berods, zarasiškių būriukų vaikas jaun. leitenantas Vladimiras Lunia, pastarojo "tėvynės karo" metu jau sovietų armijos pulkininkas ir "tarybinės Lietuvos išlaisvinimo" herojus.

Puikiai tebeprisimenu tą mano tiesioginį viršininką ir mokytoją, nubaudusį kartą net atstovėti valandą su šautuvu dėl pavyzdžio kitiems kareiviams, bet šiaip pri- vačiuose susitikimuose draugiš-

ką ir malonų. Tada gyvenau dideliame kambaryje prie pulko štabo drauge su pulko chorvedžiu kompozitoriumi Konradu Kavėku ir vienu liktiniu puskarininku, kur mes laisvalaikį mėgdavom ruošti ... šaudymo rungtynes iš sportinių revolverių. Leitenantas Lunia, didelis šaudymo sporto mėgėjas, nuolat atėdavo kartu dalyvauti ir kadangi beveik niekad neišėdavo laimėtojų, tai bausiai prikentėdavo dėl tokio savo karininko laipsnio "pažeminimo" mūsų, kareivių, akivaizdoje.

★

Tad kai maj. Pyragius kentė priespaudą, trėmtį, kalėjimus ir net savanorio medalis iš jo buvo saugiai atimtas - man, kaip sakoma, "geri buvo laikai". Pliekiau koją po rajoną, šaudžiau, vėliau pulko štabe registravau gaudamus ir išsunkiamus raštus ar net dirbau prie pulko štabo įsakymų "dienraščio redagavimo". Bet šiaip jau stigo laiko rašyti straipsnius oficiozui ar juo labiau atitinkamo rango palaikyti glaudžius ir intymius santykius su ministrais...

Tiesa, ir kariuomenėje vieną privilegiją vis dėlto turėjau. Kaip gi kitaip galėjo būti, toje, kaip sakoma, "korupcijos ir kyšių perpučtyto smetoninėje santvarkoje"? Mat, Kauno Radiofono valdžia buvo išgavusi iš mano karinės vadovybės leidimą man kasdien po riktuotės ir pamokų vakarop "išėiti į miestą" ir paruošti bei prie mikrofono perskaityti spaudos apžvalgą. Greičiausia, kad savo apžvalgoje ir aną "Lietuvos Aido" įžanginį būsiu paminėjęs apie Pyragiaus "išsibraukimą iš viešojo gyvenimo"...

Bet šiaip jau ligi tol buvau labai menkas ir tik atsitiktinis "Lietuvos Aido" bendradarbis (niekad vidaus politikos klausimais), o tais kruvinaisiais metais nė vienos eilutės oficiozui neparašęs. Jei kartais būdavo laiko, per tuos savo karinės tarnybos metus šiek tiek parašydavau A. Valiukėno

BRONYS RAILA

redaguotai "Jaunajai Kartai", "Ukininko Patarėjui", "Kariui", ar "Vairo" žurnalui, su kurio redaktoriumi prof. Iz. Tamošaičiu nenutrūko geri santykiai net ir kareiviavimo laikotarpiu.

Ak, lygiai kaip Šeinius, ir aš iš prigimties esmi gana nedrąsus, tad nebūtu kuo pasigirti. Jei šį kartą kiek išdrąsėjau, tai jūs puikiai suprasit ir pateisinsit atsiminę, kad dabar mane nuo majoro Pyragiaus geografiškai ir dvasiškai skiria ištisas Ramusis Vandenynas. Toji palanki aplinkybė mano drąsą žymiai padidina: majoras dabar niekaip negalės manęs iššaukti dvikovon ar kaip nors kitaip, kaip tada Šeinius, prie sienos prirėmęs griebtis "atitinkamų priemonių"...

Todėl galiu drąsiai pasakyti, kad majoras savo memuaruose mane liečiantį "istorinį faktą" pateikė kiauurai klaidingai. Jeigu su tokia pat teisybės doze jis apipiešė ir kitus anų "krūvinųjų laikų" bei jo iškentėjimų faktus, tai nepavydžiu būsimajam "bandomojo alarmo" istorikui. Sunki jam būtų užduotis atsijoti pelą nuo grūdų.

★

Pagaliau, gal derėtų pabaigoje pasiaiškinti, kad visa tai čia rašiau ne nusiplauti rankoms ir kokią didžiulę kaltę nusimesti. Priešingai, norėjau pridėti, kad dėl ano "bandomojo alarmo" neigiamų įvertinimų mano kaltė buvo raštu išdėstyta ir pasiliko, - tik ne "Lietuvos Aido", o kitur. Ir tą pučistų žygio neigiamą įvertinimą buvo tada "užsakęs" ne Teisingumo ministras S. Šilingas, o "Vairo" redaktorius prof. Iz. Tamošaitis, ir ne dėl Jono Pyragiaus "išbraukimo" ir turint ne jį galvoje ar jo pasiryžimą rašyti nusivylimu bei apgalvestavimu laišką buv. prezidentui Dr. K. Griniui, - bet iš viso dėl tokių "bandomųjų alarimų" vertės anais laikais.

Nors buvau tada dar labai jaunas ir naivus romantikas, bet toks karininkų grupės sąmokslininkavimas, toks, sakant pyragiška, "mėginimas prievarta" ką nors "sutaikyti", ką nors prievarta pašalinti ar prievarta įstatyti man jau ir tada atrodė valstybės gyvenime negeras, nesveikas, ligotas ir žalingas reiškinys. Jei rašyčiau šiaud' a, po daugelio metų ir visokių pa- imų, tai galėčiau tik dar nepalankiau tokius įvykius, metodus ir tokią liguistą psichologiją įvertinti. Tautoms tai yra nelaimė, kuri ligi šiol žiauriai tebekankina beveik visą Pietų Ameriką, sparčiai įsiveisla naujose Azijos ir Afrikos valstybėse, ir gerokai priekankino ne vieną Europos šalį, jų tarpe ir mus.

Be abejo, tai nereiškia visų revoliucijų principo ar jų metodo paneigimo. Perversmų ir revoliucijų visada buvo ir bus. Ir Lietuva, man rodos, neatgaus laisvės be didelės naujos revoliucijos. Būna sąlygų, kai revoliucijos yra neišvengiamos, būtinos, pozityvios ir kūrybingos. Kai kurios kitos gi nieko daugiau nereiškia, kaip tik klijos norą pasigrobtį valdžią, atsiskaityti su priešininkais ar partiniais varžovais, pasipelnyti ir patenkinti savo megalomanijas, - žinoma, visada dalyką apipuošiant klijaisiais idealais ir tautos gerovės šūkiais.

Gruodžio 17-perversmas - pasisekusi revoliucija mūsų valstybiname gyvenime - galbūt, irgi turėjo gerą dalį teigiamų ir dailių neigiamų bruožų. Ir anasai perversmas taip pat tebelaukia "savo istoriko", kurio įvertinimai gal bus toli gražu ne tokie, kaip jų šiandien vis dar norėtų perversmo šalininkai ir priešininkai.

★

Bet vienas padarinys buvo labai aiškus: pasisekęs perversmas pasėjo naivų įsitikinimą daug kam visuomenėje ir ypač karinėje, kad yra galima, verta ir net būtina, pasiremiant įvairiais klijaisiais idealais ir tautos gerove vis ruošti ir daugiau tokių perversmų, jeigu tik ruošėjai giliausiai įsitikina, kad reikia ką nors prievarta suversti, pakeisti ar prievarta sutaikyti.

O paskui prasideda tragikome-

Būrelis Rochesterio lietuvių išlydi Dargius į Europą. Iš kairės: St. Ilgūnas, H. Žemelis, muz. Z. Nomeika, p. Nomeikienė, T. Sakienė, G. Žemelinė, p. Dargienė, dail. Alf. Dargis, p. Cieminienė, p. Ilgūnienė, pulk. Pr. Saladžius ir kt.

DAILININKAS ALFONSAS DARGIS GRĮŽO Į EUROPA

Rochesterio lietuviai balandžio 5 d. išlydė į Europą pastovesniam apsigyvenimui dailininką Alfonsą Dargį. Tai bus bene pirmasis iš Rochesterio lietuvių, kuris, po 12 metų buvimo Amerikoje, grįžo atgal į Europą. Šis jo išvykimas kai kuriems sukėlė nustebinimą, kitiems abejojimą, o dar kitiems -- supratimą ir nuodėrdžius linkėjimus įsikurti Europoje, kur kultūrinio gyvenimo aplinka duos galimybių pasireikšti jo kūrybiniam polėkiams ir siekti mene naujų laimėjimų.

Amerikoje, be daug gerų sąvybių, menininkui sunku susidaryti geras kūrybai sąlygas. Ypač su tais sunkumais susiduria naujai atvykusieji į šį kraštą asmenys, kurie gali puoselėti savo kūrybinius sugebėjimus tik per užsispyrimą, nenuilstamą darbą ir meilę savo pasirinktai sričiai.

Kasdieninis duonos klausimas verčia visą energiją skirti kaip tik tiems paminiams būtinumams, o kūrybai -- tik trupinius. Bet dail. A. Dargis išskirtiniu būdu pasiekė čia Amerikoje didelių laimėjimų dailininko karjeroje. Dalyvavo daug kartų Amerikoje ir Europoje ruošiamose parodose, turėjęs daug savo parodų, o Rochesterioje pasidavęs tiesiog garsenybei ir amerikiečių vi-

HENRIKAS ŽEMELIS

suomenės buvo pripažįstamas, kaip vienas iškilniausių dailininkų. Prieš 3 metus jis laimėjo pirmą premiją Finger Lake dailininkų parodoje, kur buvo virš 400 dailių, gaudamas teisę Memorial Art Galerijoje ruošti savo parodą. Tais pačiais metais jis gavo vietos Universiteto skiriamą klevienais metais atžymėjimo lapą už pasiektus kultūrinius laimėjimus. Daug muziejų turi savo nuosavybėje dail. A. Dargio paveiks-

lus. Dail. A. Dargį visi pažinojo anksčiau kaip grafiką, kaip vieną pirmųjų abstrakcinio meno atstovų, kuris gal mūsų visuomenėi iš pradžių buvo kiek svetimas, bet kasmet labiau pripažįstamas ir mūsų pačių tarpe, o dar daugiau Amerikos ir Europos meno žinovų. Jis niekad nebuvo sustingęs formoje, ieškojime naujų idėjų, naujų kūrybinių polėkių. Ir štai paskutiniaisiais metais jau dail. A. Dargį mes pažįstame, kaip tapytoją, pasiekusį ypatingo grožio spalvų žaidimą ir savo kūrybos išsaky-

me. Jo paveikslai jau pradėjo matytis ne tik muziejuose, kai kurių entuziastų amerikiečių nuosavybėje, bet ir labai daug lietuvių namuose. Atsidavęs kūrybai, lietuviškos kultūros propagandai ir Lietuvos vardo garsinimui įnešė neįkainojamą indėlį. Reikia tikėtis, kad šis indėlis, jam gyvenant Europoje, žymiai praturtės ir sužydės naujais laimėjimais.

dija, trunkanti ligi grabo lentos. Kodėl mums buvo neleista tokį šaunų patriotinį žygi atlikti? Mes gi ruošėm tokį kilnų sukilimą, siekėm ne karo, o taikos, ir norėjom tik vieną poną su kitu ponu sutaikinti, ir mums to neleidė padaryti, areštavo, į kalėjimą įmetė, laipsnį atėmė, degradavo, į provinciją ištrėmė! Pats Respublikos Prezidentas, ginkluotų pajėgų vyriausias viršininkas, pasižadėjo nebausti, o paskui vis tiek nubaudė! Kodėl taip su mumis neteisingai ir negarbingai pasielgė?! Vadinasi, ne mes sulaužėm savo karinės drausmės ir priesaikos įstatymą, bet prezidentas bailiai ir niekšiška sulaužė savo paties duotą garbės žodį...

Ir taip prieiname prie punkto, kur mes daugelis galbūt sutiksim su voldemarininkais, kad tą 1934 m. birželio septyniosios "alarimo naktį" prezidentas turėtų būti ne visai gerai pasielgęs, puščio vadams pasižadėdamas nebausti "aliarmo" dalyvių ar bent juos apipainiodamas iliuzijomis, kad už savavališkos prievartos veiksmus jie visai nebus atsakingi. Jei mano teisinė sąmonė per daug nešlubuoja, - tokio pažado vyriausias ginkluotų pajėgų viršininkas iš tikrųjų neturėjo duoti. Jo pareiga, normaliai žiūrint, buvo prieštintis sukilėliams ir puščio dalyvius atitinkamai nubausti. Kaip gi kitaip būna tokių nepavykusių sukilimų atvejais mūsų ašarų pakalnėje?

Bet, matyt, tą naktį prezidentas buvo pučistų gerokai priremtas prie sienos. Ir jis "visais šventais gynėsi" ir sukosi, kol šiaip taip išsisuko iš bėdos, kaip vėliau Klaipėdoje Ignas Šeinius, kada jį ten trėmtinys Jonas Pyragius irgi prirėmė dėl anų... tokių linksmai sakant, neteisingų "Lietuvos Aido" įžanginio minčių.

Dail. Alfonsas Dargis ir Ponja, per suruoštas išleistuves p. Žemelių bute.

How to Buy a Car and Save Money—

finance it through your
Cleveland Trust Bank

75 CONVENIENT BANKING OFFICES
Every Banking, Loan, Safe Deposit
and Trust Service

Member Federal Deposit Insurance Corporation

Tinkami rūbai duoda gerą savijautą

DĖMESIO

Pas mus Jūs rasite vyrų pasaulį! — Mes apręgsime Jus nuo galvos iki kojų. Puikiausias pasirinkimas geriausių gaminių vyrų aprangai.

BOTANY „500“ kostiumai ir paltai.
MANHATTAN marškiniai.
LEE ir DISNEY skrybėlės.
Krautuvėje Jūs laukiami kasdien,
o sekmadieniais
nuo 10 iki 4 val.

H. Seigan

VYRIŠKŲ RŪBŲ IR BATŲ KRAUTUVĖ

4630-32 S. Ashland Ave., Chicago 9, Ill. Telef. YA 7-1272

Čia gausite geras prekes pigesne kaina ir ilgesniam išsimokėjimui be nuodėmių!
Mandagus patarnavimas lietuvių kalboje.

Atžalynas ženklina pavasarį

Po pavykusio "Aukso Žasies" spektaklio praėjo metai su kau- pu. Jau atrodė, kad tada su dide- liais norais, pasidėjimais ir įsipareigojimais Chicagoje atgi- męs Lietuvos Teatras Atžalynas ir dar kartą numirė staigia mir- timi. Tačiau šitaip galvojantiems atžalyniečiai tyliai, nesigarsin- dami ruošė malonią staigmeną. Kosto Ostrausko dviejų viena- veiksnių dramų -- Pypkė ir Ža- liojo lankelė -- pastatymus. Šių veikalų premjera (pirmojo -- an- tras pastatymas) balandžio 11 die- ną Jaunimo Centro salėje švie- siu tašku atžymėjo pirmąją tikro pavasario dieną Chicagoje ke- liams šimtams teatro ištirpusių tautiečių.

Kada Eglė Vilutienė (Pypkė), besilaikydama velkalo teksto, siuntė veikėją "A" salen pasiim- ti trūkstantis kėdės, sakydama: "Netikdu, kad būtų tiek žiūrovų, jog nerastum nė vienos tuščios kėdės", ji, žinoma, neklydo: vie- na kėdė dar buvo tuščia. Bet tai ir tebuvo vienintelė, atkakliai iš- laikyta jos sūnaus Andriaus, did- vyriškai atrėmusio besikėsinan- čių žiūrovų užgaidas.

-- Pone režisieriau: pasakyki- te, kokia gi iš tikrųjų buvo tos "Pypkės" mintis? Kokia simboli- ka vyravo veikale? -- kvotė dvi jaunos ponitės Jurgis Blekaitis, tal- kininkavusį Daliai Bylaitienę pirmosios dramos režisroje.

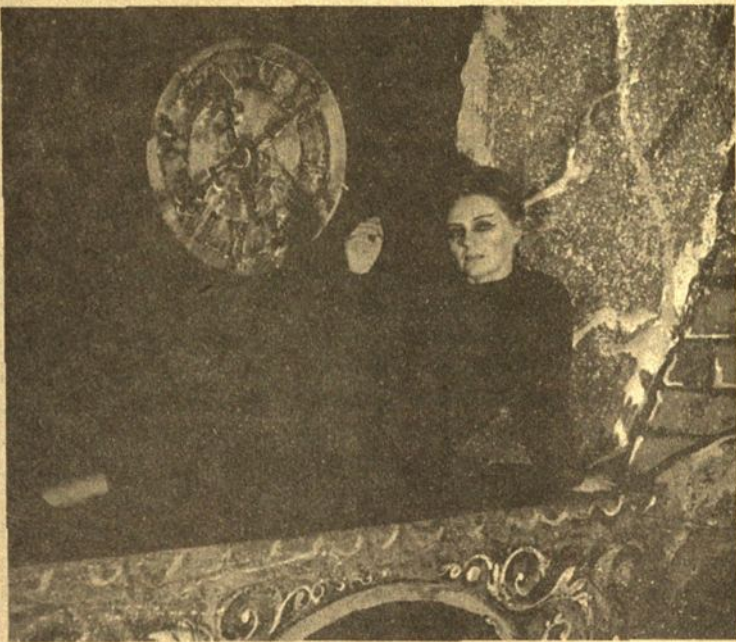
Nežinau, kaip jis atsakė. Gal veikalo veikėjo "A" teksto žo- džiais ("... Čia pergyventos aki- mirkos, kurių jūs niekad negalė- tumėt užmiršti, niekad neišblės ir ten, Anapus..."); gal paties au- toriaus pasikalbėjimuose spau- doje paskleistomis mintimis ("Be- veik kiekvieno autoriaus kūryboje galima užtikti simbolių. Tik vienur jie mažiau pabrėžti, kitur -- daugiau"). Ar jis atsakė filo- sofiskai, ar metafiziskai, ar, pa- galiau, paprastai.

Vai Tas žodis "paprastai". Ka- da pertraukos metu kalbėjau si bičiuliais, "Pypkė" skaičiusiais, o ypač tais, kurie ją matė An- tano Škėmos režisuotą Santaros- Šviesos suvažiavime Tabor Far- moje 1961 metų rudenį, pasirodė, kad veik visi jie buvo nustebinti atžalyniečių interpretacijos puo- šnumu, spalvingumu, sakyčiau, net savotiška prabanga, kažkaip ne- siderinančia su "Pypke" jau nuo seno užklijuota eksperimentinės dramos etikete. Ir tai ne viendėl tikrai išradingo ir įdomaus dai- lininko Vytauto Virkai (ir minė- tame suvažiavime matytos "Pyp- kės" dekoratoriaus scenovaiz- džio, Nemėgėjams charakterin- gi grimai, kostiumai, tvirtas ir visapusiškas S. Gaslūno, R. Ur- bono ir A. Rimavičiaus apšvie- timas, platesnės scenos erdvė iš kamerinio dramos pobūdžio jau savaime liejosi į platumas. Gal būtų kaip tik šia aplinkybę užsi- mindamas, abiejų veikalų auto- rius Kostas Ostrauskas, pasi-

KĖSTAS REIKALAS

džiaugtas salės pilnumu, kukliai atsakė: -- Kaip tik dėl to aš ir kiek prisibijau...

Suvažiavimo spektaklį, pri- mena ir pačios Pypkės, tekste užkulisyje kalbančios moters bal- su, sužmoginimas. Toji Pypkė ir Dalia Bylaitienės pastatyme buvo savotišku "raktų spektaklį", "veidrodžių" parodančių kitų vei-

Eglė Vilutienė -- "Pypkė". Iš Kosto Ostrausko dramos Pypkė pastatymo. P. Petručio nuotrauka

kėjų tikrąjį, nemeluotą, dvasinį veidą, jų trapumą, menkumą, ap- spręstumą, savęs baime, dažnai refleksuojamą "ironišką šypse- na", arba atgamtinu "choreo- grafišku judesiu", tarytum magiš- ka lazdele sustabdančiu, ar pra- dedančiu veiksmą. (Kabutėse da- viau išsireiškimus naudotus recen- zento D.J. Memenų Nr. 4, labai taikliai apibūdinusio "Pypkės" pastatymą Tabor Farmoje).

Eglė Vilutienė buvo rafinuota, o kartu ir paprasta Pypkė. Ano

Jonas Kelečius -- "Žmogus be namų" ir Vytautas Juodka -- "Smuklininkas". Iš Kosto Ostrausko dramos Žalioje Lankelėje pa- statymo. P. Petručio nuotrauka

pasauly paslaptinę tepimi- nę tik jos nekasdieniški mostai ir (iš dalies) apranga bei grimas. Žodžiais ji buvo šilta, lengva, veik žaisminga, juokaujanti ir pa- prasta. Rolėje ji jautėsi sava, pa- sitikinti ir vykusiai šiaja spalva dažė patį spektaklį.

Vytautas Juodka savo "A" vaid- menį gerokai šaržavo. Tačiau toksai jau, matyt, buvo režisū- ros noras: pastatyme pabrėžti paties autoriaus dramai duotą Ari- stofano žodžių ("Aš juokaus, kol pravirkau") motto. Gi šiaip jis buvo įdomus, išlaikytas, įtikinan-

tis, natūralus, užkrečiantis žiū- rovą net ir savo (autorius nie- ku nepagrįstu) juoku.

Žiūrovus itin maloniai nustebi- no "Z" vaidmenyje Algirdas Ku- rauskas. Mažai kas (kad ir gi- rėdės jį Margučio "Pelkių žibu- relio" radio vaidinimuose ar skaitymuose) žinojo šį talentin- gą dailininką dar Lietuvoje, Jau- nimo Teatro studijoje besiruošu- sį aktorius karjerai. Jo įvedimo į sceną būdas, kelis kartus tuo pačiu tonu, o vis kitokioje žvie-

tis, natūralus, užkrečiantis žiū- rovą net ir savo (autorius nie- ku nepagrįstu) juoku. Žiūrovus itin maloniai nustebi- no "Z" vaidmenyje Algirdas Ku- rauskas. Mažai kas (kad ir gi- rėdės jį Margučio "Pelkių žibu- relio" radio vaidinimuose ar skaitymuose) žinojo šį talentin- gą dailininką dar Lietuvoje, Jau- nimo Teatro studijoje besiruošu- sį aktorius karjerai. Jo įvedimo į sceną būdas, kelis kartus tuo pačiu tonu, o vis kitokioje žvie-

Taip, pavyzdžiui, Raimundas Mieželis Dirvos skaitytojų nau- dai buvo pastatęs toki klausimą: -- Gal galėtumėt apibūdinti statomų dramų tematiką bei turi- ni?

-- Galėčiau -- atsakė išdidžiai Ostrauskas -- bet neapibūdinsiu. Viliuos, kad nesu per daug ne- kuklus, tikėdamas, kad autorius, kartą ką nors ne tik parašęs, bet ir į svetą paleidęs, pagrįs- tai jausiasi savo darbą atlikęs. Toliau -- jau skaitytojo, žiūro- vo ir kritiko "darbymetis".

O Draugo Bradūnui paklausus apie absurdo teatrą, autorius kiek paaiškinęs, nurodo net studiją apie tą teatrą, kurią verta būtų paskaityti... pradžia.

Viskas labai gražu ir teisin- soje kartojama frazė: "Atleiskit, šią pypkę aš perku", manau bu- vo viena geriausių pastatymo vie- tų, už kurią kreditus lygiomis dalimis užstarnauja autorius, režisierius ir aktorius.

Algirdo Kurauskos sukurta nervingo, visad skubančio, užgu- to, siaurų pažirų, o ir fiziškai žemai žmogelio "Z" tipas praturtino pastatymą kontrastiš- ka, o kartu natūraliai jį besijungiančia figūra.

"Pypkės" pastatymas ne vieną kartą ir ne vienoje vietoje savo interpretacija nustebino: "Buvo galima kitaip daryti..." "Aš tai visai kitaip daryčiau..." tačiau jis buvo vientisas, įvairus, sąmo- ningas, ir turtingas. Ir autorius ir režisierius, ir aktoriai, o ir kiti personalo nariai parodė, kiek daug galima pasakyti pusvalandį trunkančioje vienaveiksmėje dra- moje.

Kada Kostas Ostrauskas dar prieš kurį laiką mane laišku klausė: ko "Žaliajai lankelėi" labiau- siai trūksta, atsakiau: veiksmo, veiksmo, veiksmo, veiksmo! -- pasakojo lietuviško teatro vete- ranas Stasys Pilka, publikai be- siskirstant.

"Lankelę" skaitant, šitokius trūkumus ir tegali pramatyti tik sakyti, scenos vilkas. Drama, lyginant ją su "Pypke", kaip sy-

Prie baro Vytautas Juodka -- "Smuklininkas", Romas Stakauskas "Poetas" ir Jonas Kelečius -- "Žmogus be namų". Aukščiau matomi Kazys Almenas ir Rimas Vėžys -- "Šachmatininkai". Iš Kosto Ostrausko dramos Žalioje Lankelėje pastatymo. P. Petručio nuotrauka

OSTRAUSKO PREMJERŲ PROGA

"Sporadiški paskirų grupių spektakliai, -- net ir tie, kurie verti dėmesio, -- ne- sudaro, deja, tikro teatro- nio gyvenimo..."

K. Ostrauskas, bal. 11 d. Drauge

Tegul atleidžia man redakto- riai, bet šis jūsų reporteris į premjeras ėjo kiek pasipikti- nęs... spauda. Ostrauskas tie- sų sakė, kad neturime teatinio gyvenimo. Jei taip, tai kiekvie- nas "sporadiškas" spektaklis yra naujiena mūsų gyvenime, gi toks kaip dabar aptariamas -- jau tikra sensacija. O spauda ir yra tam, kad skelbtų naujienas...

Negali sakyti, kad spauda to- kios naujienos ruošimo nebūtų vi- sai pastebėjusi. Dirva ir Drau- gas paskelbė "pokalbius su au- torium premjerų išvakarėse", ta- čiau iš tikro tai nebuvo pokal- biai, o tik autoriui nusiųsti kla- usimai, į kuriuos jis teikėsi at- sakyti. Tokie "interview" labai patogūs redakcijom: pasiūti klausimus ir savo pareigą atli- kai, tačiau jų rezultatas dažnai apvilia skaitytoją.

Taip, pavyzdžiui, Raimundas Mieželis Dirvos skaitytojų nau- dai buvo pastatęs toki klausimą: -- Gal galėtumėt apibūdinti statomų dramų tematiką bei turi- ni?

-- Galėčiau -- atsakė išdidžiai Ostrauskas -- bet neapibūdinsiu. Viliuos, kad nesu per daug ne- kuklus, tikėdamas, kad autorius, kartą ką nors ne tik parašęs, bet ir į svetą paleidęs, pagrįs- tai jausiasi savo darbą atlikęs. Toliau -- jau skaitytojo, žiūro- vo ir kritiko "darbymetis".

O Draugo Bradūnui paklausus apie absurdo teatrą, autorius kiek paaiškinęs, nurodo net studiją apie tą teatrą, kurią verta būtų paskaityti... pradžia.

Viskas labai gražu ir teisin-

kis, atrodo to veiksmo pertekusi, turinti daugiau ir logikos, ir mo- tyvacijos veikėjų veiksmams. O ir pati situacijų pynė, atrodo, sklandžiau rieda pakalnė vis di- dėjančiu gniužulu, nesutikdama pastebimų kliūčių.

Bergti, veiklą scenoje stebėda- mas, pamatai, kad yra ir gerokai kietų riešutų, autoriaus paliktų išgyldinti režisieriui ar akto- riui.

Jonas Kelečius savo režisūri- niam debiutui pasirinkdamas šį nekonformistinį (mūsų dramos tradiciniame prasme) ir niekur nestatytą veiklą parodė daug drąsos, noro dirbti ir nesibijojimo publi- kai bei autoritetams neįtikti. "Žaliojo lankelė" pastatymo re- zultatai parodo, kad jis nesigai- lėjo kantrybės, pasiryžimo ir va- llos. Nes drama "Žaliojo lankelė", skaitant stebinanti savo triukais, karikatūra, išoriniais išmislais, pasirodo esmėje esan- ti gilumos drama, daug reikalau- janti iš režisieriaus, o tuo pačiu mostu iš aktoriaus ir užkulisinio darbuotojo.

(Nukelta 16 psl.)

trausko abiejų veikalų turinys yra labai paprastas. Klausimas čia sukasi ne apie "kas", bet apie "kaip"!

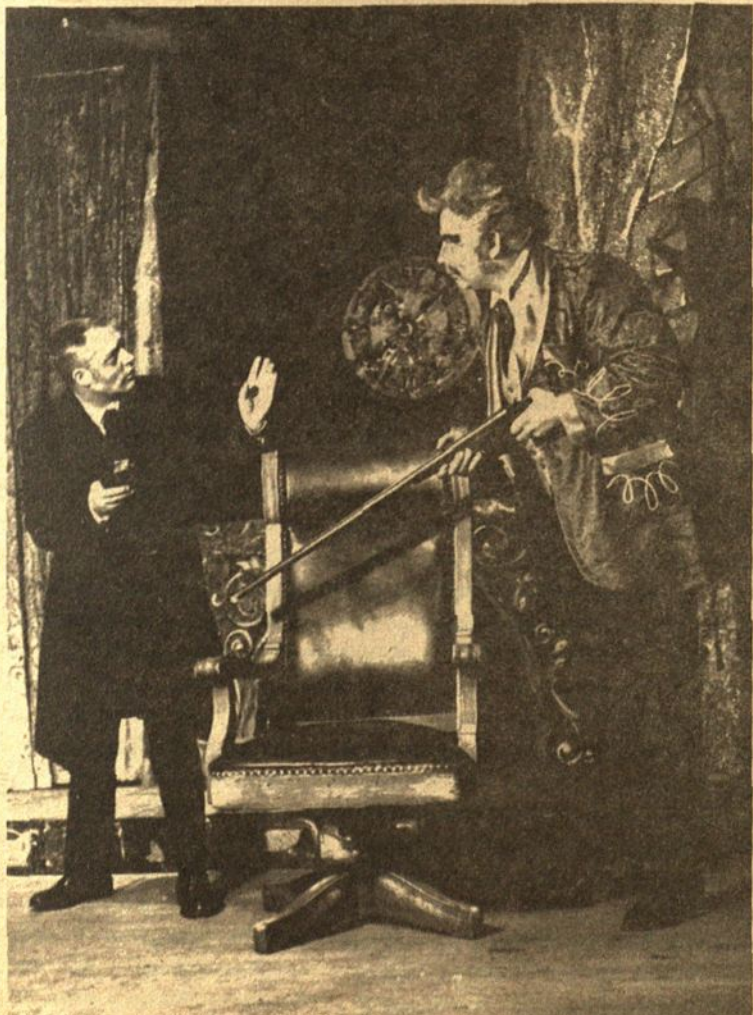
Pypkėje autorius pasakoja bana- lią istoriją apie pypkę, kurioje tariamai turi būti deimantas. Jos savininkui mirus, ji per senienų krautuvę pateko į A rankas. Iš jo ją nori kaip nors atpirkti Z, kurio įkyrumas verčia A prie- šintis tam norui, kas pasibaigia tragiškai. Meninė problema čia slypi -- kaip autoriui tą istori- ją pasisekė atpasakoti, nesilai- kant "realybės" reikalavimų. Pypkė pas jį ne tik medis, bet kartu lyg ir gyva būtybė -- dva- sia, vaizduojama grakščios Eg- lės Vilutienės. Visą gerai su- maišęs Ostrauskas patiekė gerą gabalą suvaidinimui. Režisoriė Dalia Sruogaitė-Bylaitienė, ku- riai talkininkavo savaitę Chica- goje paviešėjęs Jurgis Blekaitis, man atrodo neblogai išsprendė jai tekusį uždavinį. Ko trū- ko, tai asmenybės A rolę turė- jusiam Vytautui Juodkai -- jis nebuvo per daug įtikinantis ir tiek. Z -- Algirdas Kurauskas buvo geresnis.

Antrajame veikale istorija dar paprastesnė: smuklininkas ir žmogus be namų turi tą pačią problemą. Jie abu atsiderė Ame- rikoje, palikę Lietuvoje žmonas su trim vaikais. Tačiau pirmasis čia gerai įsitaiso, "nė jis nedur- nas", o antras tik kenčia, kas nak- tį sapnuodamas tą patį sapną. Ir iš tokio "nieko" Ostrauskas padaro visai įdomų veiklą sce- novaidžio akustikos ir įvestos dviejų šachmatininkų poros pa- galba. Šachmatininkai šį kartą lošia apsirėngę kaip laidotuvių, nes šioji partija turi pasibaigti abiejų jų ir pagrindinių veikė- jų pralaimėjimu. Su tuo, tarp kitko, aš nelabai sutinku, nes šachmatų lenta gyvenimiškų ab- surdų nepripažįsta. Jei vienas žaidėjas kitam duoda matą, ki- tas negali jam atsakyti "ir tau matas", nes nebeturį ėjimo. Gy- venimas, žinoma, turi daugiau kaip 64 langučius ir neturi to- kių griežtų taisyklių. Tai bus be- ne vienintelis mano priekaištas Žaliajai Lankelėi. Abu veikalai rekomenduotini pažirūrei, jei ne kitam tikslui, tai bent bendram

(Nukelta 16 psl.)

Vytautas Juodka -- "A", Eglė Vilutienė -- "Pypkė" ir Algirdas Kurauskas -- "Z". Iš Kosto Ostrausko dramos Pypkė pastatymo. P. Petručio nuotrauka

Algirdas Kurauskas -- "Z" ir Vytautas Juodka -- "A". Iš Kosto Ostrausko dramos Pypkė pastatymo. P. Petručio nuotrauka

Atžalynas ženklina pavasarį...

(Atkelta iš 5 psl.)

Pagrindinis "Žaliosios lankelės" vaidmuo ir vėl buvo patikėtas Vytautui Juodkai. Jis ir sukurė tipišką, tikrą, sunkiai savo realistiškumu pamirštamą, saviimi patenkinto, žinančio, kas jis yra ir ko nori, smuklininko tipą. Jo judesiai buvo ramūs, apskaičiuoti ir kartu natūralūs; balsas -- puikus, tarsena -- švari ir aiški, laikysena -- tikro, savo vietą žinančio šeimininko. Visi šie privolumai ir pastatė Vytautą Juodką žiūrovų dėmesio centre net ir tose scenose, kur dėmesys kaip tik kur kitur turėjo krypti.

Vaidindamas du pagrindinius vaidmenis, tą patį vakarą Vytautas Juodka turėjo dėkingą, o kartu ir daug reikalaujantį užduotį. Išsprendimu jis nusipelnė profesiją pažįstančio amatininko, o kartu ir talento apdovanojo mečininko traktavimo.

Režisieriaus - aktorius padėties visada yra sunki ir pati nedėkingiausia. O "Žaliojo lankelė" Jonas Kelečius pasiėmė gana sunkią, autorius mažiausiai pagrįstą, problemą ir pačią dramą apsprendžiančio asmens rolę. Personažo, kuris vadinas žmogus be namų. Aš manau, kad šitą rolę pasirinkdamas, J. Kelečius net žinojo, kad jis turės neišvengiamai pasilikti Vytauto Juodkos šešėlyje. Pagirtina, tačiau, kad jis nevengė atvirumo ir tiesios (daugiau veidu į publiką, negu iš tikrųjų to reikėtų) valdybos, kurios, manau, didesnė pusė žiūrovų negalėjo nė matyti, nė įvertinti. Jis tą vaidmenį išvežė kantriai iki galo, tačiau, kaip tokiu atveju ir esti, aukščiau buvo pastatyta režisūra, ko pasakoje vaidmuo turėjo nukentėti.

Sudėtinga, kontrastiška ir gana svarbi (veik analogišką pirmosios dramos Pypkės Poeto vaidmenį sunkiai vežė Chicago scenoje per paskutiniuosius dvejus metus beveik išpildytas (Aukso Žąsis, Antrasis kaimas) aktorius Romas Stakauskas. Jam truko natūralumo, padėties supratimo, "pypkiškų" ironijos ir aplamai scenos rutinos.

Šachmatininkai, jau ir autorius įtaigoti išvaizda atrodyti dvyniais (Kazys Almenas ir Rimas Vėžys), gana panašiai ir atrodė. Individualumui, o ir aktoriskam talentui pasireikšti čia

Ostrausko premjerų proga

(Atkelta iš 5 psl.)

išsilavinimui, kad įsitikinus kiek išraiškos priemonių turi savo žinioje sumanus dramaturgas.

Žaliąją Lankelę režisavo Juozas Kelečius, kuris, mano nuomone, pasirodė geresnis režisiorius negu artistas. (Jis vaidino ir žmogų be namų.) Tuo tarpu smuklininkas Vytautas Juodka čia buvo daugiau įtikinantis negu Pypkėje. Poetą gerai šiame veikale vaidino Romas Stakauskas, šachmatininkas Kazys Almenas ir Rimas Vėžys. Visi trys jau iš pačios jauniausios čikaigikių aktorų kartos. (Čia pat reikia prisiminti, kad aktoriai turėjo ne tik vaidinti, bet ir atlikti visus scenos paruošimo darbus).

Publikos premjeroje buvo pilna Jaunimo Namų salė ir, atrod, ji skirstėsi nevienodų jausmų apimta. Autoriui, režisioriams, aktoriams, pagelbiniam personalui ir visiems kitiems, įgalinusiems tuos pastatymus, priklausio tikrai užtarnauta padėka.

Kosto Ostrausko vienaveiksmių dramų -- Pypkė ir Žaliojo Lankelė -- premjeros įvyko Chicago Jaunimo Centre, balandžio 11 d. 8 v. v. Patiekė Atžalynas, vaidino Pypkėje: Pypkė -- Eglė Vilutienė, A -- Vytautas Juodka, Z -- Algirdas Kurauskas, Režisavo -- Dalia Bylaftienė, talkininkaujant Jurgui Blekačiui.

Žaliojo Lankelė vaidino: Smuklininkas -- Vytautas Juodka, Žmogus be namų -- Jonas Kelečius, Šachmatininkas I -- Kazys Almenas, Šachmatininkas II -- Rimas Vėžys, Režisavo -- Juozas Kelečius.

Labai gerai scenovaizdą abiem dramom sukūrė Vytautas O. Virkau.

nebuvo duota pakankamai erdvės. Būtų galima pasakyti, kad šachmatų lentoje nusivokiąs žiūrovas aiškiai pastebėjo, kad žaidėjai niekada nedaro ėjimo tuo pačiu metu, kas jų abiejų buvo pademonstruota. Tačiau, iš kitos pusės kalbant, nemažesnį šachmatams nusikaltimą padarė ir pats autorius, priversdamas abu žaidėjus pralaimėti (gauti matą).

Garsų efektai, ypač atomazgoje, manyčiau, turėjo būti ryškesni. Šachmatininkų išskėlimas ir paskandinimas šviesos efektais turėjo būti labiau pabrėžtas. Scenos, kuriose jie pertraukia dramos konfliktui svarbiausiąjį duetą ar trio savo vienažodžiu ar trumpu sakiniu turėjo būti dinamiškesnės, prarastos nesibaigiančios, akordais, vienas ant kito lipančios (muzikaliai šnekančios) fugos pavyzdžiu.

Tačiau bendras įspūdis buvo išieškoto ir išbaigto spektaklio. Darbas atliktas prasmingai. Dėl to, bent jau dauguma, praėjo "nepastebėtos", o įsigavo į žiūrovo širdį. Tai yra didelis komplimentas debiutuojančiam režisieriui Jonui Kelečiui.

-- Pasakykite nuoširdžiai: kuris gi darbas jums labiau patiko -- klausė "Pypkės" režisūros asistentė Vilija Duobaitė.

stentė Vilija Duobaitė.

-- Skaitant atrodė, kad "Žaliojo lankelė" yra vientisesnis, dramatiškesnis, o taipgi ir stipresnis veikalas. Ir prieš porą savaitių matyta šio veikalo repeticija tai lyg įrodė... "Pypkės" pastatymas buvo visai kitokios, negu tikėjau, formos... Jis tikrai maloniai nustebino, -- išsiskindėjau vengdamas tiesioginio atsakymo...

Man atrodė, kad ir Vytauto Virkau dekoracijos (esmėje gana geros), "Žaliajai lankelėi" buvo mažiau palankios. Atrodė, kad šachmatininkai nenatūraliai iškelti, kad didžiulė "Sam the crab man" iškaba net ir trečioje eilėje veik nepastebima, kaip kad ir didelė rolę vaidinąs pats smuklės pavadinimo užrašas.

-- Dekoracijos yra labai jautrus dalykas, -- po spektaklio kalbėjo dailininkas Adolfas Valeška. -- Jos turėtų duoti tokią foną, kuriame kiekvienas aktorius judesys išryškėtų, o ne žūtų... Juo daugiau daiktų scenoje, juo labiau aktorius yra gožiamas ir žuodamas... Ir "Žaliojo lankelė" reikėjo būtinųjų daiktų, kurių buvimas privertė slėpti mažiau būtinuosius, -- kalbėjo dailininkas.

Nudaviau patikėjęs, nors ir nebuvau pilnai įtikintas. O galvojau, kad Kostas Ostrauskas išpildytino mūsų dramoje. Galvojau, kad Atžalynas puikiai atžymėjo pavasario pradžią Chicagoje...

GUŽAUSKŲ

BEVERLY HILLS
GĖLINYČIA
GĖLĖS VISOMS PROGOMS
2443 WEST 63rd Street
Chicago, Ill.
Telefonai:
PR 8-0833 ir PR 8-0834

DETROIT

BENDRUOMENĖS
REIKALAI

Detroito lietuvių Bendruomenės apylinkės valdyba buvo sušaukusi net du susirinkimus, bet naujos valdybos dar nepajėgė išrinkti. Trečiasis visuotinis susirinkimas vėl šaukiamas balandžio 26 dieną, sekmadienį, 12:30 val., Lietuvių Namuose.

LB valdyba nuoširdžiai kviečia visus lietuvių punktualiai atvykti ir išrinkti naują valdybą. Tikimasi sulaukti svečio iš LB Centro Valdybos. Bus graži proga pasidalinti bendruo-

meninėmis mintimis ir tinkamai pasiruošti taip labai svarbiems visuomeniniams reikalams.

• Ged. Galva atvyksta į Detroitą ir balandžio 26 d., sekmadienį, po 12 val. pamaldų, Lietuvių Namuose, apatinėje, šalutinėje salėje (kur vyksta dailės parodos), skaitys žurnalistas ir visiems lietuviams be išimties, paskaitą: "Keliai į laisvą Lietuvą".

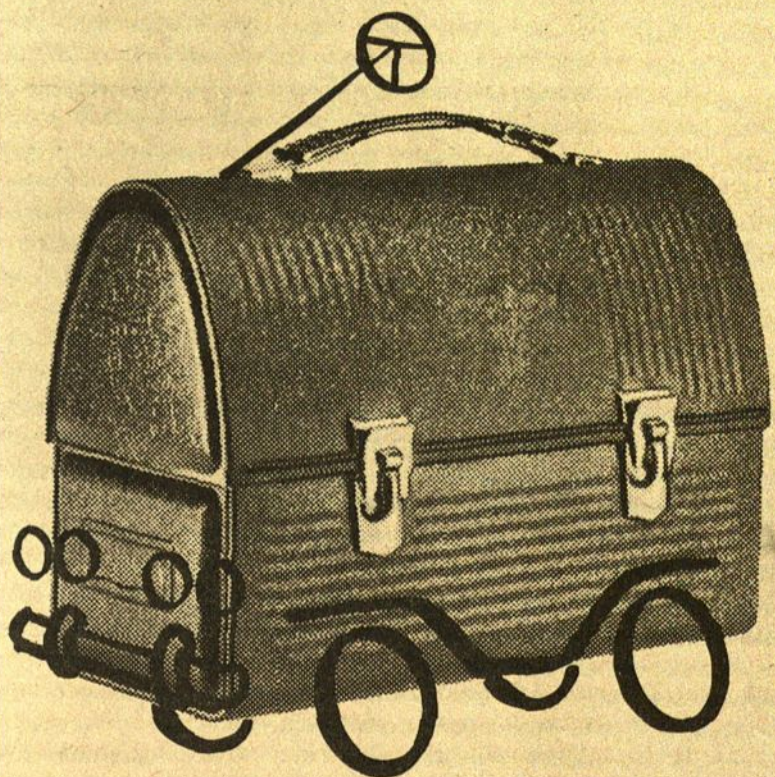
Visi Detroito ir apylinkėse gyvenantys lietuviai maloniai kviečiami gausiai atsilankyti Lietuvių Namuose ir išklausti paskaitos.

LŽS Detroito sk. valdyba

PARDUODAMA

populiari taverna su namu. Labai geroje vietoje. 5 kamb. butas su garažu 2 automob. Užeikite ir stebėkite, koks tai pasėkinimas.

2638 West 69 Street,
Chicago, tel. GR 6-9894

• Išlaikykime Ohio riedintį -- Stebėkit atriedančius darbus! •

STATE ISSUE NUMBER 1, MAY 5th PRIMARY

VOTE YES for OHIO HIGHWAYS

NEPADIDES MOKESČIAI

Gerėsniai keliai atveda daugiau pramonės -- nauja pramonė suteikia darbų

Sponsored by The Committee for Highway Progress
Clair E. Fultz, Secretary, 2593 Donna Drive, Columbus, Ohio

Mieli tautiečiai,

Tik per Londoną geriau, greičiau ir pigiau išsiųsime maistą ir medžiagas į Lietuvą.

Nepraleiskite progos pasiųsti tiesiai iš mūsų sandėlių Londone puikiai įpakuotą geriausios rūšies maisto produktų siuntinį, kuris pradžiugins kiekvieną gavėją.

M. 14.

2 sv. sviesto, 2 sv. kiaul. taukų, 2 sv. lašinių, 2 sv. ryžių, 1/2 sv. arbatos, 1/2 sv. kakavos, 1/2 sv. pipirų ir lauro lapų, 2 sv. cukraus, 1 sv. razinkų, 1 dėž. nescafe, 1 sv. saldinių ir 6 sv. kvietinių miltų.

tik už \$30.00 su pasiuntimo išlaidomis ir muitu.

Taip pat turime sudarę ribotą kiekį siuntinių labai vertingų anglišku medžiagų.

V. 3.

Trys atkarpos po 3 1/2 jardo kostiuminių anglišku sunkių grynų vilnos mėlynų, pilkų ir rudų medžiagų su įrašais All Wool Made in England, viso 10 1/2 jardo.

tik už \$55.00 su pasiuntimo išlaidomis ir Sovietiniu muitu. Reikalaukite mūsų kainoraščių ir pavyzdžių. Esame seniausia lietuvių įmonė Anglijoje. Nuosavų krautuvų tinklą turime jau nuo 1938 metų. Patarnaujame tiksliai ir skubiai. Maistą siunčiame ir po 40 sv. siuntinius.

BALTIC STORES LTD.

(Z. JURAS)

421, Hackney Rd., London, E. 2. England. SHO 8734.

Skyriai:

L. Venckus, 7042 S. Talman Ave., Chicago, Ill. 60629.
Telef. 436-0494

A. Kusinskis, 124 Park St., Sudbury, Ontario, Canada.
Phone: 674-1605.

L. Radzevičius, 61 N. Windermere Ave., Port Arthur, Ont., Canada.

BOSTONO LIETUVIŲ ŽINIOS

ALBERTUI TARULIUI MIRUS

Kvetkų miestelio pašonėje, ant Nemunėlio upės, stovėjo gražus, didelis iš plytų pastatytas malūnas. Savininkas Kuzmickas buvo Tarulių dėdė. Jam mirus malūnas atiteko Tarulių šeimai. Tai buvo mano kaimynystėje, todėl su pirmuoju ir naujuoju malūno savininku teko man artimam susipažinti.

Albertas Tarulis, vienas iš gausios Tarulių šeimos, tuo laiku gyvenusios netoli Zarasų, perėmęs malūną, besišnekučiuojant dėstė savo planus, kaip reikės moderninti tą malūną, statyti naujas užtvankas, kad galėtų daugiau girtų ir valcų sukurti.

Labai simpatingas, gana santūrus, naujas malūnininkas sudarė malonų įspūdį. Po keleto metų malūne eilės vežimų didėjo ir didėjo. Atostogų metu dažnai aplankydavau simpatišką malūno savininką. Kartą jis pasakė: žinai Ignacai, mokinuosi. Noriu siekti mokslo. Nusibodo tie miltai, tas girtų užimas ir užtvankų vandens šniokštimas. Jis teiravosi apie galimybes Kaune baigti gimnaziją, apie U-to programas ir t.t.

Vieną gražią dieną Albertas išlaiko iš 6 klasių suaugusių gimnazijos egzaminus. Tais metais įstojo į V. D. U-tą Teisių fak. ek. skyrių laisvu klausytoju. Po poros metų Albertas gauna brandos atestatą ir po 4 metų U-to diplomą.

Taruliai labai broliški ir solidari. Kai vienas perėjo per Kvetkų malūno "giras", tuoj atvyksta melniku kitas jo brolis Norbertas, dabar gyvenęs Chicagoje. Jis neblogesnis malūnininkas. Bet svarbiausia, jis remia litais brolį Albertą. Albertui baigus mokslus, tuo pačiu keliu pasėka ir jo brolis Norbertas. Tada Kvetkų malūnininku atvažiuoja trečiasis jų brolis Alfonsas. Šis, kiek prisimenu, taip pat pasėka brolis. Bet daugiau Tarulių nebesant Kvetkų malūnas atitenka Juozui Žilinskiui.

Tai, Aukštaitijos sūnus Albertas gero charakterio ir nepaprastos valios, pasiekia aukštųjų mokslinių kvalifikacijų.

Man, kaip Kvetkų malūno klientui ir Tarulių bičiuliui, be galo skaudu pergventi mielo Alberto mirtį. Jo šeimai ir broliams nuoširdžiausia užuojauta.

Ignas Vileniškis

ISKILMINGA SUEIGA

Jūrų skautų Nemuno tunto iškilminga sueiga įvyksta balandžio 25 d. (šeštadienį), 6 val. vakaro, Tautinės Sąjungos namuose, pagerbti skautų globėją šv. Jurgį. Tikimės svečių iš toli ir arti.

Po programos -- vaišės. Kovo mėn. 22 d. išrinktas naujas Nemuno tunto tėvų ir rėmėjų komitetas:

pirmininkė -- Irena Manomaitienė, vicepirm -- Bronius Utenis, sekretorė -- Felicija Izbickienė, ūkvedis -- Eduardas Bajerčius, išdininkė -- Stasė Gruzdienė. Revizijos komisijon: pirmininkas -- Petras Ausiejus ir nariais Romas Jesiūnas ir Kazys Ulevičius.

Bronius Kovas

* L. BENDRUOMENĖS SUSIRINKIMAS įvykęs balandžio mėn. 4 d. buvo labai negausus nariais. Po visų pranešimų išryškėjo kad praėjusių metų v-bos didžiausias rūpestis rinkti Lietuvių Fondui pinigų. Per vakarų sutelkta \$3,600 ir \$500 pasižadėjimais. Taigi, iš tokios didelės lietuvių kolonijos, kurioje yra net dvi lietuvių parapijos, kultūros klubas, keliasdešimt inž. - architektų, apie 10 gydytojų, turtinga Liet. Pil. Dr-ja ir daug kitų prekybos įstaigų, tikrai stebina surinkta Lietuvių Fondui pinigų suma!

Sekandčiai kadencijai perrinkta ta pati valdyba, kuri bus papildyta po vieną atstovą iš organizacijų.

* ONOS IVAŠKIENĖS vadovaujamas tautinių šokių sambūris dalyvaus N. Anglijos tautinių šokių šventėje. Šventė įvyks bal. 25 d. Manchestery, N.H. Kartu dalyvaus Kennebunkporto lietuvių gimnazijos skudutininkai su šokėjais.

Šis sambūris dalyvaus Lietuvių Dienoje New Yorke. Išlaidoms padengti gegužės mėn. 24 d. Liet. Pil. dr-jos salėje rengiama įdomi popietė.

* LIET. BENDRUOMENĖS TARYBOS Bostono Apylinkės rinkimų komisija sudaro, A. Andriūlonis, A. Vileniškis ir A. Keturakis.

* LIETUVIAI ŠACHMATININKAI penktadienį laimėjo prieš Boylstono šachmatų klubą sumušdami 3 1/2: 1 1/2 santykiu. Taškus laimėjo Makaitis, Merkis, Kontautas ir Klinovas. Rungtynės vyko Liet. Pil. dr-jos patalpose.

* PETRAS VAČIŪNAS, buvęs vienas žymesnių Brocktono lietuvių veikėjų, įžengė į aštuntąją dešimtį metų. Sveikiname ir linkime sveikatos.

* ANTANINA MOCKIENĖ grįžo mėnesį išbuvus Floridoje. Mockienė yra Jono Kosmausko sesuo.

* RAUKTYTĖ IR VAIČAITYTĖ, Korp! Neo-Lithuania Bostono valdybos narės, Velykų šventes praleido Bermudoje.

* KOMPOZ. J. GAIDELIO mokinių koncertas įvyks bal. 19 d. T-nės S-gos namuose.

* COSMOS PARCELS EXPRESS siuntinių įstaiga persikėlė į kitas patalpas. Jos adr. 327 Broadway, So. Boston, Mass.

CLEVELANDE IR APYLINKĖSE

• Regina Ramanauskienė, Vilties draugijos pirm. dr. Vl. Ramanausko žmona, jau kuris laikas gydomi Lake County ligoninėje.

• Vladas Blinstrubas, ALT S-gos Clevelando skyriaus išdėininkas, paguldintas į Polyclinic ligoninę sveikatai iširti.

• Vlodo Brazilio pavadė po Clevelando skautų koncerto aprašymu (Dirva 44 Nr.) klaidingai atspaus-ta. Atsiprašome.

• The F. & M. Schaefer Brewing Company įsteigė naują savo gamybos alaus paskirstymo įstaigą Cleve-lande su vedėju K. L. Braun pršakyje.

Persikėlus į didesnes pa-talpas, 3000 Quigley Rd. S. W., Cleveland Distributing Company, skirstanti Schae-ferio alų, greitai be trug-dymų galės aprūpinti 4500 Schaeferio alų parduoda-nčias prekybos vietas.

PILĖNŲ TUNTO VEIKLA

Detroito Baltijos tunto tūntininkas A. Banionis lankėsi Clevelande ir tarė-si su Pilėnų tunto tūntininku V. Jokubaičiu vasaros stovyklos reikalu. Nutarta

L. VELBASIO BALETO STUDIJOS S P E K T A K L I S

IVYKS NAUJOSIOS PARAPIJOS SALĖJE,
ŠI ŠEŠTADIENI, BALANDŽIO 18 D., 7:30 VAL. VAK.

24 studijos nariai pasirodys klasikinių ir lietuviškų šokių pastatymuose.

BIRUTĖ ZAREMBAITĖ-BRIEDIENĖ deklamuos iš B r a z -
džionio ir Mačernio kūrybos.
PO PROGRAMOS ŠOKIAI IR VAISĖS.

Bilietus iš anksto įsigyti galima PATRIA krautuvėje (E. 185 gt. ir East Park kampas), pas Ignatavičienę — tel. 531-2446, Laniauskienė — IV 6-2152 ir Sta-sienę — IV 6-2111. Vakare prie įėjimo.

Kviečia L. R. K. 36 Moterų Kuopa

Velbasio baleto studijos mokiniai, kuriuos clevelandiečiai turės progos pamatyti ši šeštadienį Naujosios Parapijos salėje.

suruoti bendrą Detroito ir Clevelando tūntų stovyklą East Harbor State parke, prie Port Clinton, nuo liepos mėn. 25 d. iki rugpiūčio 9 d.

Balandžio mėn. 18 d. (šeštadienį) D. L. K. Vytauto skautų draugovės krepšinio komanda vyksta Detroitan žaisti krepšinio ir tinklinio rungtynes su Baltijos tūnto skautais. Ta pačia proga sekmdienį dalyvaus iškilmingoje tūnto sueigoje.

Pilėnų tuntas už įruoštą lango parodėlę skautų savaitės proga buvo atžymė-tas B.S.A. Cleveland Coun-cil I-os vietos kaspinu.

Pilėnų tunto 22 skautai dalyvavo B.S.A. 5-to distrikto žiemos stovykloje. Stovykloje buvo pravestos skautiškos specialybių var-žybos, kuriose lietuviai skautai gražiai užsireko-mendavo.

"Arų" skiltis, vadovauja-ma skiltininko M. J a k u -lio ir J. B a k ū n o lai-mėjo I-mą v i e t ą ir "Briedžių" skiltis, vadovau-jama G. L a z d i n i o ir P. M a t u l e v i č i a u s, II-rą vietą. Bendrai, Pilėnų tunto skautams buvo pri-pažintas čempijono vardas ir įteikta "aukso plyta"! Pilėniečius stovykloje glo-bojo tūntininkas V. Joku-baitis, talkinant tėvų komi-teto atstovams: J. Pažė-miui, ir Alb. Karsokui. Skautiškas ačiū J. Morkui, V. Bacevičiui, J. Ežerskiui, J. Damušui, V. Giedraičiui, V. Matulevičiui ir V. Ba-kūnui už transporto prie-mones! Pilėnų tuntas

ISNUOMOJAMAS BUTAS porai ar viengungiui Nau-jojoj parapijoj La Salle pa-state. Trys kambariai, vir-tuvės krosnis ir šaldytuvas. Teirautis tel. ER 1-4732.

• Gražuolė, tamsiaakė Anna Moffo dainuos pa-grindinį vaidmenį Metropo-litan operos statomoje Massenet opere "Manon" balandžio 26 d., Cleveland Public Hall.

Bilietus 8 tos operos spektakliams jau dabar ga-lima įsigyti Union Com-merce Banke, E. 9 ir Euclid Ave. kampas.

2 FAMILY 5-5
Groewood — E. 167 St.
Large lot, 2 garages.
Basement. \$20,500.

6 ROOM SINGLE,
off E. 185 — Lake Shore.
Large rooms. Large lot.
\$18,500.

LAKELAND REALTY
KE 1-6681 IV 1-8088
KE 1-3662 (45,46)

PARDUODAMI NAMAI

Naujosios parapijos ra-jone. Arrowhead gt., prie E. 185 gt. Mūrinis bungalow. 3 miegamieji, 1½ vonios. Labai švarus namas. 2 automobilių garažai. Ne-atmetamas joks priimtinas pasiūlymas.

So. Euclid, prie Green Rd. Arti susisiekimo, mo-kyklų, krautuvų. Be prie-kaišto pusiau ranch stiliaus. Priedų geras įvaži-vimas ir 2 automobilių ga-ražai. Puikus prižiūrėtas sklypas. Tik 6 metų senu-mo.

UPSON REALTY
499 East 260 St.
Euclid, Ohio 44132
Tel. RE 1-1070
(44-46)

• B. J. Jasas, iš Perth'o, Australijos, viešė d a m a s Clevelande, Knistauto lydi-mas apsilankė Dirvos re-dakcijoje. B. J. Jasas Per-the aktyviai reiškiasi or-ganizaciniame komitete Amerikos lietuvių krepši-ninkams priimti. Redakci-joje jis iškėlė mintį, kad krepšininkų išvykos proga labai naudinga būtų pri-jungti ir porą menininkų. Atrodo, kad ne mažas su-sidomėjimas būtų baleti-ninkų Korsakaitės ir Puo-džiūno programa, kurią bū-tų galima įjungti ir į vie-tos gana skurdžias televi-zijos programas. Tos išvykos proga įjungi-mas ir mūsų menininkų re-prezentacinių jėgų būtų sveikintinas.

• Zigmo Budrikio, Perth'e, Australijoje, motina šiomis dienomis mirė Sydnejuje. Z. Budrikis pirmininkauja Amerikos lietuvių krepši-ninkų priėmimo Perth'e ko-misijai.

Šio tragiško įvykio pro-ga Amerikoje viešs B. J. Jasas. Zigmui Budrikui, šeimai ir artimiesiems siun-čia savo gilią užuojautą.

COOKS

Shortorder experience nec-essary; steady work; uni-forms and meals furnished; fringe benefits; paid vaca-tion. Apply in person after 4 p.m.

KENNY KINGS
RESTAURANT
5836 Mayfield Rd.

J. P. MULL-MULIOLIS REALTOR

Šv. Jurgio parapijoje

1 šeimos, 6kamb., nauja vonia, geras rūsys, garažas, gražus kiemas. Prašo tik \$11,600. Įmokėjimas \$1,500.

2 šeimų 5-y, 1½ garažo, geras rūsys. \$10,300.

2 šeimų 3-3. \$11,600.

2 šeimų, 5-5, E. 78 — Do-nald gt. Švarus ir gerai pri-žiūrėtas namas.

2 šeimų 5-5, 2 naujos vir-tuvės, 2 naujos vonios, 2 garažai. \$13,900.

2 šeimų 5-5. \$9,800,

1 šeimos, visi 6 kamb. žė-mai, arti St. Clair. \$9,500.

2 vienos šeimos namai ant vieno sklypo. Švarūs, gerai užlaikyti. \$9,500.

Investavimui

6 šeimų mūrinis, 6-6-6-5-5-5, šildymas dujų, gera-me stovyje. Mėnesinės pa-jamos 400 dol. \$25,500.

Lietuviai bendradarbiai:
Alg. Dailidė, John Lorenz ir Antanas Mikoliūnas
13229 Superior Ave.
UL 1-6666

ISNUOMOJAMAS BUTAS. 2 kamb. ir virtuvė, pirma-me aukšte. E. 61 gt. Prie pat šv. Jurgio parapijos. Laisvas nuo gegužės 1 d. Kreiptis: 1249 E. 61 g. (Kieme namas). (45-47)

AMERIKOS LIETUVIŲ PILIEČIŲ KLUBAS Clevelande

maloniai kviečia praleisti liuoslaikį stebint televiziją, klausant penktadieniais Tėvynės Garsų lietuvišką ra-diją ir su draugais bei pažįstamais jaukiai praleidžiant valandėlę-kitą savųjų tarpe.

Klube galite pasiskaityti ir susipažinti su lietuvių spauda, lošti šachmatais.

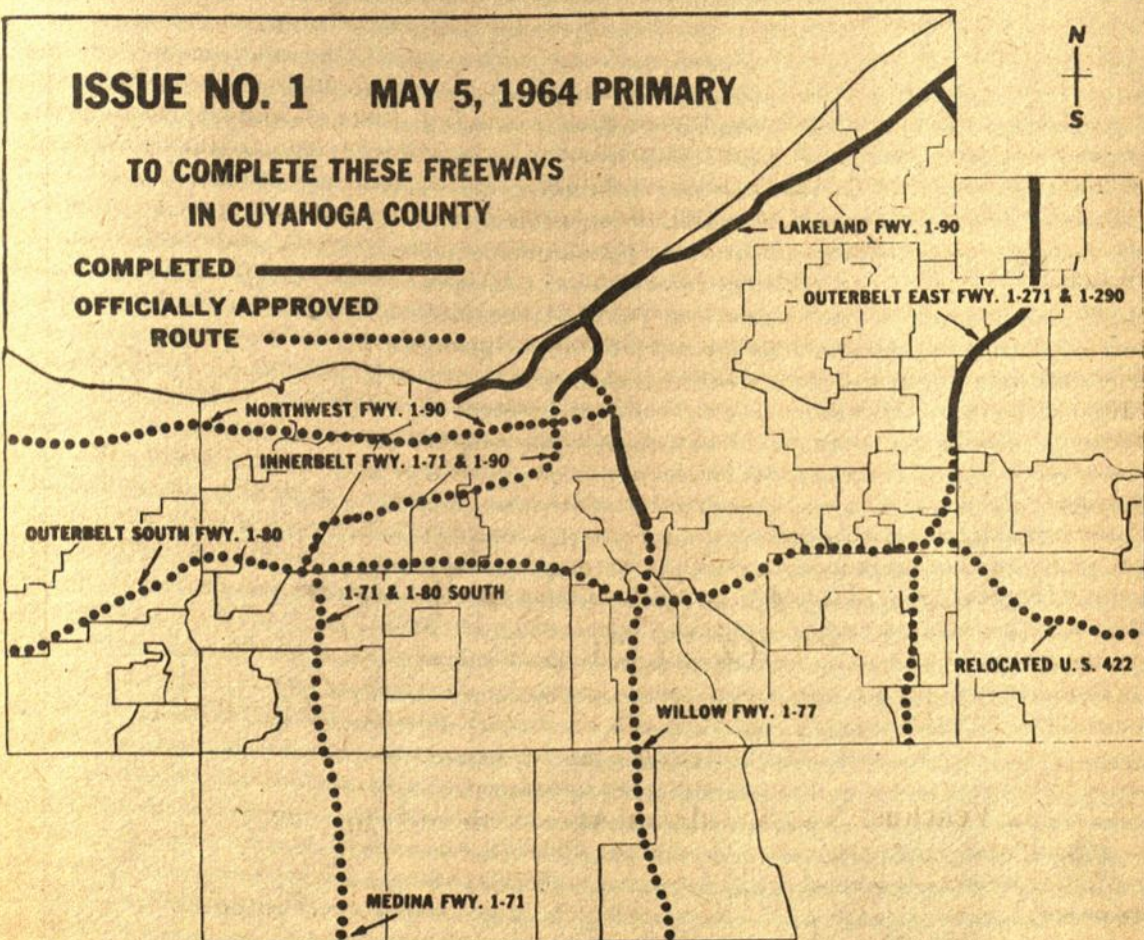
ATDARAS KIEKVIENĄ DIENĄ.
6835 Superior Ave. Tel. EX 1-1143

CLEVELANDO LIETUVIAI,

pasinaudokite mūsų patarnavimu visais draudimų reika-lais, kaip automobilių, gaisro, gyvybės, įvairių vertybių ligoninės ir kt.

Kreipkitės į lietuvių agentus V. GIEDRAITĮ ar Z. OBELENĮ, atstovaujančius draudimo bendrovę NATION-WIDE CO.

V. GIEDRAITIS NATIONWIDE Z. OBELENIS
Telef. 944-6835 Mutual Fire Insurance Co. Life Insurance Co. Mutual Insurance Co. Home Office, Columbus, O. Telef. 881-7741

Šių kelių užbaigimas turi ypatingą reikšmę Ohio ūkiui, nekalbant jau apie padidėjusį susisiekimo saugumą. Nauji, geri keliai patraukia naują pramonę, suteikiančią naujų darbų. Balsuojant gegužės 5 d. pirminiuose rinkimuose už Issue No. 1, nepadidinsite mokesčių, tik trims metais pagreitsinsite tų kelių užbaigimą.

Naturally SUPERIOR SAVINGS

SINCE 1909
13515 EUCLID AVE.
6712 SUPERIOR AVE.

HOME and
REMODELING
LOANS
INSURED SAVINGS

JAKUBS & SON FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui
Della E. Jakubs & William J. Jakubs
Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo

6621 Edna Avenue
EN 1-1763

936 East 185th St.
KE 1-7770

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

Solistė Natalija Aukštuoliene išpildys dalį meninės programos Dirvos novelės konkurso iškilmių vakare Chicagoje, gegužės 2 d.

Akt. Romas Stakauskas

• Dirvos novelės konkurso premijos įteikimo iškilmių meninę dalį išpildys Chicagoje retai girdima, tačiau simpatinga ir gerai žinoma solistė Natalija Aukštuoliene ir kylanti te-

atrinės scenos pajėga Romas Stakauskas.

Solistei N. Aukštuolienei akomponuos muz. A. Kalvaitis.

Premijos įteikimo iškilmės ir balius įvyks gegužės 2 d. Iškilmėms didelių pasišventimų ruošiasi specialiai sudarytas komitetas, kuriam vadovauja energingas Vilties draugijos vicepirmininkas, vadovaus minėjimo programai.

• Vytautas Abraitis, Lietuvos Prezidento Antano Smetonos 20 m. mirties sukakties minėjimo New Yorko Organizacijų Komiteto pirmininkas, vadovaus minėjimo programai.

• Marijampolės R. Jono gimnazijos auklėtinių komiteto nariai: J. Vaičiūnas (pirm.), T. Bukaveckas (sekr.), V. Paulionis (monografijos reikalų ved.) su O. Rozneikiene ir J. Augus-

Didžiam lietuvių tautos vyrui,
Gilaus mokslo žmogui,
ASS Garbės Nariui

PROF. STEPONUI KOLUPAILAI

mirus, jo šeimą ir artimuosius giliai užjaučia ir drauge liūdi

Akademinio Skautų Sąjūdžio
New Yorko Skyrius

A + A

JONUI ADOMAIČIUI

mirus, MARCELEI ADOMAITIENEI, dukrai ONUTEI JUSKIWI ir Jos šeimai reiškiamas nuoširdžią užuojautą ir kartu liūdime.

A. L. T. Sąjungos
East Chicago, Ind.
Skyrius

DIRVOS NOVELĖS KONKURSO

PREMIJOS ĮTEIKIMO

IŠKILMĖS-VAKARAS

ĮVYKS GEGUŽĖS 2 D., 8 VAL. VAK.

American Legion salėje, 8400 So. Halsted St., Chicagoje.

Programoje: Premijos įteikimas, meninė dalis, vakarienė ir šokiai.

Salė vėsinama. Yra aikštė automobiliams pastatyti.

Staliukus galima jau užsisakyti (iki balandžio 30 d.) pas p. BRONĘ PAPLĖNIENĘ — 5647 So. Wood St., tel. RE 7-8186 (tarp 6-9 val. vak.).

Rengia

VILTIES DRAUGIJOS PREMIJOS ĮTEIKIMO

IŠKILMĖMS RENGTI KOMITETAS CHICAGOJE

taityte-Vaičiūniene, redakcinės kolegijos narėmis, tarėsi monografijos medžiagos reikalais. Monografijos dalis, liečianti charistinės Rusijos laikus Marijampolės gimnazijoje, jau baigiamą tvarkyti, tik laukiamas dar vienas dr. P. Grigaičio straipsnis, kuris yra pažadėtas artimiausiu laiku.

Balandžio 17 dieną komitetas turės posėdį piniginiams ir kai kurios medžiagos trūkumams spręsti.

L.S.T. Korp! NEO-LITHUANIA š. m. balandžio mėn. 25 d., Chicagoje, Lietuvių Auditorijos (3137 S. Halsted) didžiojoje salėje ruošia

LITERATūros KONCERTĄ

Programoje lietuvių rašytojų kūriniai-deklamacijos, įscenizavimai, montažai. Išpildo Detroito ir Chicago jaunieji neolithuanai.

Po programos vakarienė ir šokiai, grojant Korp! NEO-LITHUANIA orkestrui.

Įėjimas su vakariene — \$4.00, studentams — \$3.00. Pradžia 7 val. vak.

Staliukus prašome užsisakyti pas M. Šimkų, 4259 So. Maplewood, telef. CL 4-7450. Skambinti tarp 9 ryto ir 3 val. p. p. ir nuo 5 p. p. iki 8 val. vak.

Maloniai kviečiami visi studentai, filisteriai, tėvai ir lietuviškoji visuomenė dalyvauti ir paremti mūsų jaunųjų pastangas, siekiant išskirti mūsų literatūros grožį.

Korp! Neo-Lithuania Valdyba, Chicagoje

• Mutual Federal Savings. Jono J. Kazanausko vadovaujamas lietuvių bankas Chicagoje, jau persikėlė į naujas patalpas — 2212 West Cermak Road.

• K. Donelaičio sukurtas vakaras Chicagoje įvyks gegužės 9 d., 7 v. v. Jaunimo Centre. Programą išpildys Pedagoginio Lituanistikos Instituto studentai. Į šį sukurto vakarą kviečiami atsilankyti visi Chicago ir apylinkių lietuviai.

• Washington, D. C. steigiamas LB apylinkė. Steigiamasis susirinkimas įvyks balandžio 19 d., 3 val. popiet p.p. Krivickų bute: 50 Nicholson St., N. W. Visi Washingtono ir apylinkės lietuviai kviečiami dalyvauti.

• LB New Jersey apygarda gegužės 9 d. šv. Jurgio Draugijos salėje Newark, 189 New York Ave., rengia su menine programa balių. Šokiams gros geras orkestras. Pelnas skiriamas stipendijų fondui.

Solistė L. Piliponytė - Zaikienė išpildys meninę programą ALT S-gos Los Angeles skyriaus rengiamame Pavasariname Baliuje gegužės 2 d. Tautinių Namų salėje.

LOS ANGELES

PAVASARIO BALIUS

Š. m. gegužės mėn. 2 d., Los Angeles Tautinės S-gos skyrius ruošia savo tradicinį Pavasario Balių, kuris įvyks Lietuvių Tautinių Namų salėje, 3356 Glendale Blvd., Los Angeles.

Baliui jau kruopščiai ruošiamasi, norint mielėms losangeliečiams suteikti galimybės tikrai jaukiame ir pakilioje nuotaikoje praleisti vakarą, o taip pat išgirsti jau senokai mūsų scenose begirdėtą gražią balsę dainininkę p. Liuciją Piliponytę-Zaikienę, kuriai akomponuos mūsų jauna ir gabi pianistė p. Raimonda Apeikytė.

L. Zaikienė pradėjo dainuoti solo partijas būdama dar gimnazijos suole.

Baigusi Vytauto Didžiojo gimnaziją Vilniuje, 1940 m. atvyko į J. A. V-bės ir įsikūrusi Chicagoje savo dainavimu užpildė programą įvairiuose koncertuose, minėjimuose ir t.t. Iš Chicago kviečiama dainuoti į Bostoną ir New Yorką.

1949 m. persikėlusi į Los Angeles, įnešė nemažą įnašą į lietuvių kultūrinį gyvenimą.

1961 m. p. L. Zaikienė, talkininkaujant Vyresniųjų Skautų "Židiniui", suruošė savo dainų recitalį, kuriame dainininkė pasirodė kaip subrendusi vokalinių savo pasirinktame dainų repertuare.

Raimonda Apeikytė jauna ir labai smarkiai pirmyn žengianti pianistė. Pastutiniu metu, t. y. š. m. balandžio mėn. 5 d. Raimonda laimėjo Los Angeles Archidiecezijos katalikiskųjų gimnazijų jaunųjų menininkų konkursą. 1-ąją vietą ir 50 dol. premiją. Gavusi pilną stipendiją studijuoti muziką Immaculate Heart Collegijoje, š. m. gegužės mėn. 11 d. išpildys piano solo partiją su orkestru.

Los Angeles visuomenė maloniai kviečiama šia proga pasinaudoti ir dalyvauti rengiamame Pavasario Baliuje.

Baliui gros žinomas Krafio orkestras.

Įėjimas su vaisėmis 3 dol., nedirbantiems studentams 2 dol.

Los Angeles lietuvių kolonijoje jau dešimtį metų veikia Juozo Kaributo vadovaujamas Dramos Sambūris švenčia savo veikimo gražią dešimtmečio sukaktį, statydamas A. Kairo 3 veiksmų komediją šių me-

tų balandžio 25 ir 26 dienomis.

Vaidinimai vyks balandžio 25, šeštadienį, 7:30 v. vakare ir sekančią dieną, sekmadienį, 2 val. po pietų. Assistance League Play House, 1367 North St., Andrews Place, Hollywood.

Vaidina: Jonė Pėterienė, Agutė Dudienė, Dana Vėbeliūnaitė, Alfonsas Petrauskas, Emilis Skystimas ir Juozas Kaributas.

Vakaro pelnas skiriamas lietuvių radijo valandėlės Los Angeles mieste palaikymui.

Lietuvių visuomenė nuoširdžiai kviečiama atsilankyti.

T. Mickus

LOS ANGELES DRAMOS SAMBŪRIO PADĖKA

Š. m. balandžio mėn. 4 d. Los Angeles Dramos Sambūris šv. Kazimiero parapijos salėje suvaidino Vyt. Alanto pjesę "Kyla Vėtra ūkanuose". Visos šio vakaro pajamos buvo skiriamos Vasario 16 Gimnazijai paremti.

Į prašymą sukelti didesnę pinigų sumą Vasario 16 Gimnazijos vajui jautriai atsiliepė Los Angeles prekybininkai Ona ir Kostas Naudžiai, tavernos "Orbit" savininkai, Aldona ir Adomas Paulauskai, tavernos "Adam's Normandie Chateau" savininkai, padengdami visas šio spektaklio išlaidas, klebonas kun. J. Kučingis, leisdamas nemokamai naudotis parapijos sale, "Lietuvių Dienų" leidėjas A. Skirius, nemokamai atspausdindamas įėjimo bilietus, K. Januta sumokėdamas už atspausdintus skelbimus.

Pjesės autorius Vytautas Alantas taip pat atsisakė jam priklausantio honoraro, paaukodamas jį Vasario 16 Gimnazijai.

Visiems, kurie įgalino Dramos Sambūrį didesne pinigų suma paremti Gimnazijos Vajų, nuoširdžiai dėkojame. Didelė padėka priklauso ir nuolatiniam Dramos Sambūrio rėmėjams Vandai ir Vladui Kondratavičiams.

Visuomenei pageidaujant, vaidinimas bus kartojamas gegužės mėn. 17 d., sekmadienį, 2 val. p. p. šv. Kazimiero parapijos salėje. Šio antrojo spektaklio pelnas irgi skiriamas Vasario 16 Gimnazijai. Tenelieka nė vieno lietuvių, kuris liktų bent viena plyta neprisidėjęs prie vienintelės laisvajame pasaulyje lietuviškos gimnazijos statybos.

Los Angeles Dramos Sambūrio Valdyba

Skaityk ir platink DIRVĄ

STATE FARM
MUTUAL
AUTOMOBILE
INSURANCE
COMPANY

THE BEST
FOR LESS!
Frank Zapolis
3208 1/2 W. 95 St.
CHICAGO,
ILL., 60642
Phone:
GArden 4-8651